

Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Kararı

Resmi Gazete Numarası : 32979
Resmi Gazete Tarihi : 07.08.2025
Başvuru No : 2019/41241
Karar Tarihi : 25.02.2025

KARAR METNİ

GENEL KURUL KARAR

FİKRET ASLAN BAŞVURUSU (Başvuru Numarası: 2019/41241)

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, birleştirilen hizmet süreleri üzerinden emeklilik aylığı bağlananlara emekli ikramiyesi ödenebilmesi için kamudaki görevin kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona erme koşulu aranması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 13/12/2019 tarihinde yapılmıştır. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.
3. İkinci Bölüm, başvurunun Genel Kurul tarafından incelenmesine karar vermiştir.
4. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne cevap vermiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

5. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:
6. Başvurucu 1963 doğumlu olup 1/7/1985 tarihinde 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı mülga Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamında Sosyal Sigortalar Kurumuna (SSK) tabi olarak çalışmaya başlamıştır. Başvurucu 1/9/1992 tarihinde sözleşmeli memur, 14/12/1993 tarihinde ise kadrolu memur olarak atanmıştır. Başvurucu son olarak bir kamu kurumunda veri hazırlama kontrolü işletmeni olarak görev yapmakta iken 22/11/2016 tarihli ve 29896 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 31/10/2016 tarihli ve 677 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) kapsamında kamu görevinden çıkarılmıştır.
7. Başvurucu, kamu görevinden çıkarıldıktan sonra 13/1/2017 tarihinde Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) başvurarak emekli aylığı bağlanması talebinde bulunmuş; başvurusu kabul edilmiştir. SGK 17/5/2017 tarihli yazıyla 25 yıl 4 ay 25 gün hizmetine karşılık birleştirilmiş hizmet süresi üzerinden başvurucuya 1/2/2017 tarihinden itibaren emeklilik aylığı bağlandığını belirtmiştir.
8. Başvurucu 22/5/2017 tarihinde SGK'ya başvurarak kendisine emekli aylığı bağlandığını ancak emekli ikramiyesi ödenmediğini belirtmiş ve ikramiye ödenmesini talep etmiştir. SGK bilatarih ve 63.525.339 sayılı yazıyla talebi

reddetmiştir. SGK, birleştirilen hizmet süreleri üzerinden emeklilik aylığı bağlananlara kamu görevinin kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermesi şartıyla ikramiye ödeneceğini ve devlet memurluğundan çıkarma cezası alanlara devlet memurluğunda geçen süreleri için emekli ikramiyesi ödenmeyeceğini açıklamıştır. SGK, kamu görevinden çıkarılan başvuruca emekli ikramiyesi ödenmesinin mümkün olmadığını belirtmiştir.

9. Başvurucu 17/7/2017 tarihinde SGK işleminin iptali istemiyle dava açmıştır. Ankara 7. İdare Mahkemesi (Mahkeme) 28/2/2018 tarihinde davayı reddetmiştir. Kararda öncelikle ilgili yasal mevzuatın gelişimine yer vermiştir. Söz konusu mevzuata göre hizmetlerinin tamamı 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu veya 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 4. maddesi kapsamında geçenlere, başka bir deyişle hizmet birleştirmesi yapmaksızın kamudaki görevinden emekliye ayrılanlara 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, herhangi bir şart aranmaksızın emekli ikramiyesi ödendiği fakat hizmet birleştirmesi yapmak suretiyle emekli olanlara ise 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan şartlar dâhilinde emekli ikramiyesi ödenebileceğini belirtmiştir. Anılan 89. maddenin ikinci fıkrasında ise 5434 sayılı Kanun'a tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda geçen çalışmaların 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı mülga İş Kanunu'nun 14. maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermesi kaydıyla emekli ikramiyesi ödeneceğinin kurala bağlandığını, başvuruçunun ise görevine KHK ile son verildiğinden kıdem tazminatına hak kazanmadığını, böylece emekli ikramiyesi ödenmemesinde hukuka aykırılık bulunmadığını ifade etmiştir.

10. Başvurucu, karara karşı istinaf kanun yoluna başvurmuştur. İstinaf dilekçesinde 5434 sayılı Kanun ve 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesi kapsamında yaklaşık 23 yıl fiilî hizmeti olduğunu, 506 sayılı Kanun'a tabi olarak geçen 2 yıl 4 ay 25 gün sigortalı hizmet süresi de dâhil edilince toplamda 25 yıl 4 ay 25 gün hizmeti karşılığı emekli aylığı bağlandığını belirterek Emekli Sandığına tabi hizmetinin karşılığı olarak emekli ikramiyesi ödenmemesinin hukuka aykırı olduğunu ileri sürmüştür. Başvurucu ayrıca hizmetlerinin tamamı 5434 sayılı Kanun veya 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesi kapsamında geçenlere, başka bir deyişle hizmet birleştirmesi yapmaksızın emekli aylığı bağlananlara herhangi bir şart aranmaksızın emekli ikramiyesi ödenmekte iken hizmet birleştirmesi yapmak suretiyle emekli olabileceklere aynı hakkın tanınmamasının eşitlik ilkesine aykırılık teşkil ettiğini iddia etmiştir.

11. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 11. İdari Dava Dairesi, istinaf başvurusuna konu kararın hukuka uygun olup kaldırılmasını gerektirecek bir sebep bulunmadığı gerekçesiyle 13/11/2019 tarihinde istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar vermiştir. Nihai karar 25/11/2019 tarihinde başvurucaya tebliğ edilmiştir. Başvurucu 13/12/2019 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

1. İlgili Mevzuat

12. 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

"Hizmet sürelerinin tamamı bu Kanun ve/veya 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 4 üncü maddesi kapsamında geçenlerden emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan asker ve sivil tüm iştirakçilere, her tam fiili hizmet yılı için aylık bağlamaya esas tutarın bir aylığı emekli ikramiyesi olarak verilir.

Birinci fıkra kapsamına girmemekle birlikte, bu Kanun ve/veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında hizmeti bulunanlardan mülga 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden emeklilik, yaşlılık ya da malullük aylığı bağlananlara ise; bu Kanun veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi hükümlerine tabi olarak bu Kanuna tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda geçen çalışmalarının, 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermiş olması şartıyla emekli ikramiyesi ödenir."

13. 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...

Bu Kanunda aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde; iştirakçi iken, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmış olup bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanlar ile bunların dul ve yetimleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri

de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır. Bu fıkra kapsamına girenlerden 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 10 uncu maddesi kapsamında bulunanların emekli kesenekleri ile kurum karşılıklarının hesabında, işgal ettikleri kadrolar için ilgili mevzuatında belirlenen unsurlar esas alınır.

Bu madde kapsamına girenlerin aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyeleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır ve bu maddenin uygulanmasında mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri ayrıca dikkate alınır. Ancak, Polis Akademisinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin yetim aylıkları bu öğrenimleri süresince kesilmeksizin ödenmeye devam edilir.

..."

14. 5510 sayılı Kanun'un "Yürürlükten kaldırılan hükümler" başlıklı 106. maddesinin (5) numaralı fıkrası şöyledir:

" 5) 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun"

15. 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı mülga Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; çeşitli sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle ilgililerin sosyal güvenliklerinin sağlanması usul ve esaslarının düzenlenmesidir."

16. 2829 sayılı mülga Kanun'un 4. maddesi şöyledir:

"Kurumlara tabi çeşitli işlerde çalışmış olanların hizmet süreleri, aynı tarihlere rastlamamak kaydıyla bu Kanuna göre aylık bağlanmasına hak kazanıldığında birleştirilir.

Ancak, hizmet süreleri toplamının aylık bağlanmasına yeterli olmaması halinde, bu Kanun hükümleri uygulanmaz."

17. 2829 sayılı mülga Kanun'un "Emekli ikramiyesi" başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"Son defa T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılan ve kendilerine bu Kanunun 8 inci maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden aylık bağlananlara, T.C. Emekli Sandığına tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda prim veya kesenek ödemek suretiyle geçen sürelerinin toplamı üzerinden, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli ikramiyesi ödenir.

Ancak, ilgililere, her ne suretle olursa olsun evvelce kıdem tazminatı veya emekli ikramiyesi ödenmiş süreler, emekli ikramiyesinin hesabında dikkate alınmaz.

Ayrıca, 8 inci maddenin birinci fıkrası gereğince aylık bağlananlara, emekli oldukları son görevlerinden dolayı ilgili bulundukları sosyal güvenlik kurumu kanununun emekli ikramiyesine veya iş kanununun kıdem tazminatına ilişkin hükümleri uygulanır."

18. 1475 sayılı mülga Kanun'un "Kıdem Tazminatı" başlıklı 14. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Kanuna tabi işçilerin hizmet akitlerinin:

1. İşveren tarafından bu Kanunun 17 nci maddesinin II numaralı bendinde gösterilen sebepler dışında,
2. İşçi tarafından bu Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca,
3. Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,
4. Bağlı bulundukları kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla;
5. 506 Sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (a) ve (b) alt bentlerinde öngörülen yaşlar dışında kalan diğer şartları veya aynı Kanunun Geçici 81 inci maddesine göre yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlayarak kendi istekleri ile işten ayrılmaları nedeniyle,

Feshedilmesi veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet aktinin devamı süresince her geçen tam yıl

için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır..."

19. 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 120. maddesi şöyledir:

" 25. 8.1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesi hariç diğer maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır."

20. 4857 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesi şöyledir:

" 1 - Diğer mevzuatta 1475 sayılı İş Kanununa yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

Bu Kanunun 120 nci maddesi ile yürürlükte bırakılan 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 inci ve 2 nci bendi ile onbirinci fıkrasında, anılan Kanunun 16, 17 ve 26 ncı maddelerine yapılan atıflar, bu Kanunun 24, 25 ve 32 nci maddelerine yapılmış sayılır."

21. 4857 sayılı Kanun'un "İşverenin haklı nedenle derhal fesih hakkı" başlıklı 25. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Süresi belirli olsun veya olmasın işveren, aşağıda yazılı hallerde iş sözleşmesini sürenin bitiminden önce veya bildirim süresini beklemezsizin feshedebilir:

I- Sağlık sebepleri:

...

II- Ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri:

...

e) İşçinin, işverenin güvenini kötüye kullanmak, hırsızlık yapmak, işverenin meslek

sırlarını ortaya atmak gibi doğruluk ve bağlılığa uymayan davranışlarda bulunması.

..."

22. 677 sayılı KHK'nın 1. maddesi şöyledir:

"Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan;

(...)

ç) Ekli (4) sayılı listede yer alan kişiler kamu görevinden,(...)

başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın çıkarılmıştır. Bu kişilere ayrıca herhangi bir tebligat yapılmaz. Haklarında ayrıca özel kanun hükümlerine göre işlem tesis edilir."

23. 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin son hâlini düzenleyen 23/12/2011 tarihli ve 6262 sayılı (Cumhurbaşkanınca iade edilmesi üzerine 17/1/2012 tarih ve 6270 sayısını almıştır.) Kanun'un genel gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 12 nci maddesi gereğince farklı sigortalılık statülerine tabi olarak geçen hizmetlerin birleştirilmesi sonucunda aylık bağlananlara emekli ikramiyesi ödenebilmesi için son defa T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılmak gerekmekte iken; Anayasa Mahkemesinin 5/2/2009 tarihli ve E.: 2005/40, ?.: 2009/17 sayılı Kararı ile, bu düzenleme Anayasaya aykırı bulunarak iptaline karar verilmiş ve iptal kararı 5/6/2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Diğer taraftan, 1/6/2010 tarihinden geçerli olarak yürürlüğe giren 16/6/2010 tarihli ve 5997 sayılı Kanunla 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 89 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, Devlet memurluğu statüsünde geçen sürelerle karşılık emeklilik ikramiyesi ödenebilmesi için yine son defa 5434 sayılı Kanun veya 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasını gerektiren görevlerde bulunmuş olmak şartı aranmıştır. Bu düzenleme de Anayasa Mahkemesi tarafından 12/5/2011 tarihli ve E.: 2010/81, K.: 2011/78 sayılı Karar ile iptal edilmiştir.

Tasarı ile, 5434 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinde yapılan değişiklikle mülga 2829 sayılı Kanunun 8 inci maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden aylık bağlanacakların memuriyet hizmetlerine emekli ikramiyesi ödenmesine ilişkin esaslar 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesi ile düzenlenen kıdem tazminatı ödenmesine ilişkin

esaslara paralel bir düzenlemeye tabi tutulmaktadır. Bu suretle, söz konusu şartları taşıyanların son defa kamu görevlisi olup olmadığına bakılmaksızın emekli ikramiyesinden yararlandırılmaları sağlanmaktadır."

24. 6262 sayılı Kanun'un 1. maddesinin gerekçesi şöyledir:

"5434 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinde yapılan değişiklikle Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının gerekçeleri esas alınmak suretiyle gerek kamu kurumlarında gerekse özel sektör işyerlerinde İş Kanununa tabi olarak geçen çalışmalara kıdem tazminatı ödenmesine ilişkin şartları düzenleyen 1475 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin, Devlet memurlarına ödenecek emekli ikramiyesinin tespiti açısından da esas alınmak suretiyle memuriyet görevlerinden emeklilik dışında nedenlerle ayrılmış olanların son defa 5434 sayılı Kanun veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasını gerektiren görevlerde çalışıp çalışmadıklarına bakılmaksızın, tabi oldukları sigortalılık statüleri için öngörülen aylık bağlama şartlarını taşıyarak aylık bağlananlara emekli ikramiyesi ödenmesi sağlanmaktadır."

2. Anayasa Mahkemesi Kararları

25. Anayasa Mahkemesinin 5/2/2009 tarihli ve E.2005/40, K.2009/17 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...

Başvuru kararlarında, başka sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olarak çalıştıktan sonra, son bir yılda Emekli Sandığına tabi bir görevde bulunanlara bu süre üzerinden emekli ikramiyesi ödendiği halde uzun süre Emekli Sandığına tabi görevlerde çalışıp başka bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olarak yaşlılık aylığına hak kazananlara Emekli Sandığına emekli ikramiyesi ödenmediği, bunun kişinin sosyal güvenlik hakları kapsamında yer alan toplu ödemeden (ikramiyeden) yararlanma hakkını ortadan kaldırdığı, adalet ve hakkaniyet ölçülerine göre bu durumda olanlara, Emekli Sandığına tabi olarak çalıştıkları sürelerdeki prim veya keseneklere göre emekli ikramiyesi ödenmesi gerektiği, bu nedenlerle itiraz konusu ibarenin Anayasa'nın 2., 10. ve 60. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

...

Yukarıdaki düzenlemelere göre, farklı sosyal güvenlik kurumlarındaki hizmet sürelerinin birleştirilmesiyle 2829 sayılı Yasa'nın 8. maddesi gereğince son yedi yıllık hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olması nedeniyle Sosyal Sigortalar Kurumunca aylık bağlanması halinde, aynı veya farklı kamu kuruluşlarında, gerek Emekli Sandığına, gerekse Sosyal Sigortalar Kurumuna tabi olarak geçmiş olsun, anılan kamu kuruluşlarında geçen toplam hizmet süreleri üzerinden son kamu kuruluşu işveren tarafından ilgiliye kıdem tazminatı ödendiği; son yedi yıllık hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan Emekli Sandığına aylık bağlanması halinde ise son defa Emekli Sandığına tabi bir görevden emekliye ayrılmayan ilgiliye, emekli ikramiyesi ödenmediği, yalnızca kamuda işçi olarak geçen süreye karşılık kıdem tazminatı ödendiği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, bir yıldan fazla 5434 sayılı Yasa kapsamında görev yaptıktan sonra kamu dışında bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olarak çalışmalarını tamamlayıp 2829 sayılı Yasa'nın 8. maddesi uyarınca yaşlılık aylığı bağlananlara da, son defa Emekli Sandığına tabi bir görevden emekliye ayrılma koşulunu taşımadıklarından Emekli Sandığına tabi olarak yaptıkları çalışma süreleri için emekli ikramiyesi ödenmemektedir.

...

2829 sayılı Yasa'da benimsenen sistemle, farklı sosyal güvenlik kuruluşlarındaki hizmet süreleri birleştirilerek emekli olanlara yaşlılık aylığı bağlandığı halde, itiraz konusu ibareyle son defa bağlı olunan sosyal güvenlik kurumuna göre ayırım yapılarak Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılmayanlara, 5434 sayılı Yasa'ya tabi çalışma süreleri için emekli ikramiyesi ödenmemesi, Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırı olduğu gibi, adil sonuçlar doğurmadığından 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine de aykırıdır. Bu nedenle itiraz konusu ibare, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir."

26. Anayasa Mahkemesinin 12/5/2011 tarihli ve E.2010/81, K.2011/78 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Dava dilekçesinde; 2829 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci cümlesinde yer alan 'Son defa T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılanlara ve' ibaresinin Anayasa Mahkemesi'nin 5.2.2009 günlü, E.2005/40, K.2009/17 sayılı kararıyla iptal edildiği, iptal hükmüyle oluşacak hukuki boşluğun giderilmesi amacıyla yapılan 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesindeki 5997 sayılı Kanun ile getirilen değişikliğin Anayasa Mahkemesi'nin iptal ettiği hükümle aynı olduğu, bu nedenle kuralın Anayasa'nın 153. maddesine; başvuru kararında da; Anayasa Mahkemesi'nin K.2009/17 sayılı kararıyla

eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine aykırılığı nedeniyle iptal edilen hükümle aynı hukuki sonuçlar doğurduğundan yeni düzenlemenin Anayasa'nın 2., 10. ve 138. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

...

İptali istenilen kuralın gerekçesinde, düzenlemenin 2829 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasında yer alan; 'Son defa T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden ayrılan ve ...' ibaresinin Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilmesi sonucunda oluşan hukuki boşluğun doldurulması amacıyla yapıldığı belirtilmiştir.

2829 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasına göre emekli ikramiyesi ödenebilmesi için; son defa T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılmış olmak ve kendilerine 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden aylık bağlanmış olmak koşullarını taşımak gerekmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin 5.2.2009 günlü, E.2005/40, K.2009/17 sayılı kararıyla; söz konusu kuralla, bir yıldan fazla 5434 sayılı Kanun kapsamında görev yaptıktan sonra kamu dışında bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olarak çalışmalarını tamamlayıp 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca yaşlılık aylığı bağlananlara, son defa Emekli Sandığına tabi bir görevden emekliye ayrılma koşulunu taşımadıklarından Emekli Sandığına tabi olarak yaptıkları çalışma süreleri için emekli ikramiyesi ödenmemesi, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin 'iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesine' karar vermesi ve kararın 5.6.2009 günlü, 27249 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanması nedeniyle iptal hükmü 5.6.2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin iptal ettiği hükümle eldeki davada iptali istenilen hükümler arasında ilk bakışta farklılık varmış gibi görünse de, farklılık 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden kaynaklanan mevzuat değişikliğine dayanmaktadır. 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4. maddesinde 5434 sayılı Kanun'a ilişkin geçiş hükümleri yer almaktadır. Her iki kural kapsamına giren kimseler son defa T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılan ve kendilerine 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden aylık bağlananlardır. İptali istenilen kuralda 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasını gerektiren görevlerin de eklenmiş olması kapsamı değiştirmemektedir. Her iki kural gereğince kapsamdaki kişilere 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesi gereğince Emekli Sandığı Kanunu'na tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda prim veya kesenek ödemek suretiyle geçen hizmet sürelerinin toplamı üzerinden her tam fiili hizmet yılı için aylık bağlamaya esas tutarların bir aylığı emekli ikramiyesi olarak ödenmektedir.

Dolayısıyla, Anayasa Mahkemesi'nin K.2009/17 sayılı kararıyla iptal ettiği kural ile eldeki davada iptali istenilen kural kapsam ve içerik yönünden aynı niteliktedir. Bu nedenle iptali istenilen kural Anayasa'nın 153. maddesine aykırı olarak yasalaşmıştır. İptali gerekir."

27. Anayasa Mahkemesinin 8/11/2012 tarihli ve E.2012/33, K.2012/174 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"1- Kuralların Anlam ve Kapsamı

24.5.1983 günlü, mülga 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un 8. maddesiyle, farklı sosyal güvenlik kuruluşları kapsamında çalışması bulunanlara, hizmet süreleri birleştirilerek emeklilik, yaşlılık ya da malullük aylığı bağlanması imkânı sağlanmıştır.

Aynı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrası gereğince, son defa Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılan ve kendilerine 8. madde uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden aylık bağlananlara, Emekli Sandığına tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda prim/kesenek ödemek suretiyle geçen sürelerinin toplamı üzerinden 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre emekli ikramiyesi ödenmesi öngörülmekteydi.

Anayasa Mahkemesinin 5.2.2009 günlü, E.2005/40, K.2009/17 sayılı kararıyla, 2829 sayılı Kanun'da benimsenen sistemle, farklı sosyal güvenlik kuruluşlarındaki hizmet süreleri birleştirilerek emekli olanlardan, son defa bağlı olunan sosyal güvenlik kurumuna göre ayırım yapılarak Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılmayanlara, 5434 sayılı Kanun'a tabi çalışma süreleri için emekli ikramiyesi ödenmemesi Anayasa'ya aykırı görülmüş ve buna olanak tanıyan 'son defa T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılan ve' ibaresi iptal edilmiştir.

Kanun koyucunun, Anayasa Mahkemesi kararıyla oluşan hukuki boşluğun giderilmesi amacıyla, 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinde yaptığı düzenleme de Mahkemenin, 12.5.2011 günlü, E.2010/81, K.2011/78 sayılı kararıyla iptal edilmiştir. Mahkeme, iptal edilen kural ile bakmakta olduğu davada iptali istenen kuralın kapsam ve içerik yönünden aynı nitelikte olduğu sonucuna ulaşarak, anılan maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan 'Son defa bu Kanun veya 5510

sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasını gerektiren görevlerde çalışmakta iken emekliye ayrılan ve" bölümünü iptal etmiştir.

Dava konusu kuralların Anayasa Mahkemesinin sözü edilen iptal kararlarıyla oluşan hukuki boşluğun giderilmesi amacıyla ihdas edildiği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin ikinci fıkrasının iptali istenen bölümüyle, farklı sosyal güvenlik kuruluşlarındaki hizmet süreleri birleştirilerek emeklilik, yaşlılık ya da malullük aylığı bağlananlara, son defa bağlı olunan sosyal güvenlik kurumuna göre ayırım yapılmaksızın kamuda (8.6.1949 tarih ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ve/veya 31.5.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 4. maddesi hükümlerine tabi olarak bu Kanun'a tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda) geçen çalışmalarına karşılık emekli ikramiyesi ödenebilmesi öngörülmüştür.

Buna göre, farklı sosyal güvenlik kuruluşlarındaki hizmet süreleri birleştirilerek emeklilik, yaşlılık ya da malullük aylığı bağlananlardan, kamuda geçen görevinden;

- Evlendiği tarihten itibaren 1 yıl içerisinde isteği ile ayrılan kadın,

- Muvazzaf askerlik görevi nedeniyle isteği ile ayrılan erkek,

- 8.9.1999 tarihinden önce çalışmaya başlayıp, bu tarihten sonra 15 yıl sigortalılık süresine ve 3600 prim ödeme gün sayısına sahipken ayrılan,

- 8.9.1999 tarihinden sonra çalışmaya başlayıp 25 yıl sigortalılık süresi ve 4500 prim ödeme gün sayısına sahipken veya sadece 7000 prim ödeme gün sayısına sahipken ayrılan,

- Emekli, malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlanarak ya da toptan ödeme yapılarak ayrılan,

sigortalılara emekli ikramiyesi ödenebilmesi mümkün hâle gelmiştir.

Ancak, sözü edilen kişilere, kamuda geçen çalışmalarına karşılık emekli ikramiyesi ödenebilmesi, bu kapsamdaki çalışmalarının 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14. maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermiş olması şartına bağlanmıştır.

Anılan maddenin dördüncü fıkrasının dava konusu edilen bölümüyle de ikinci fıkra hükmüne bağlı olarak, farklı sosyal güvenlik kuruluşlarındaki hizmet süreleri birleştirilerek emeklilik, yaşlılık ya da malullük aylığı bağlananlara ödenecek emekli ikramiyesinin hesabında, kamuda geçen çalışma sürelerinden, 1475 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirmeyecek şekilde sona eren kısmının dikkate alınmaması öngörülmektedir.

2- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Dava dilekçesinde, hizmet akdiyle çalışanlar ile kamuda ilgili personel kanunlarına göre çalışanlar arasında; hak, ödev, sorumluluk ve yasaklar ile görevden çekilme ve göreve son vermede farklılık bulunduğu için, kamuda ilgili personel kanunlarına göre çalışanlara emekli ikramiyesi ödenme koşullarının, hizmet akdiyle çalışanlara kıdem tazminatı ödenme esaslarına bağlanmasının, emekli ikramiyesi ödenmesini imkânsız hâle getirdiği, farklı sosyal güvenlik kuruluşlarındaki hizmet süreleri birleştirilen sigortalılardan, 8.9.1999 tarihinden önce kamuda çalışmaya başlayıp da bu tarihten sonra 15 yıl sigortalılık süresine ve 3600 prim ödeme gün sayısına sahipken ayrılanlara emekli ikramiyesi ödenirken, aynı kapsamda ve aynı koşullarda 15 yıldan daha az çalışma süresine sahipken ayrılanlara emekli ikramiyesi ödenmemesinin eşitlik ilkesine aykırı olduğu, ayrıca 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesindeki 'Son defa bu Kanun veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasını gerektiren görevlerde çalışmakta iken emekliye ayrılan ve" ibaresinin Anayasa Mahkemesinin 12.5.2011 günlü, E.2010/81, K.2011/78 sayılı kararıyla iptal edilen hükümle aynı nitelikte olduğu belirtilerek kuralların, Anayasa'nın 2., 10., 87. ve 153. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

...

Dava konusu kuralla, farklı sosyal güvenlik kuruluşlarındaki hizmet süreleri birleştirilerek Emekli Sandığı dışındaki sosyal güvenlik kuruluşlarından emeklilik, yaşlılık ya da malullük aylığı bağlananlara, kamuda geçen çalışmaları için emekli ikramiyesi ödenmesine imkân sağlanmıştır. Ancak, bu kapsamdakilere kamuda geçen çalışmaları için emekli ikramiyesi ödenebilmesi için hizmet akdiyle çalışanlar için öngörülen kıdem tazminatına hak kazanma koşullarının gerçekleşmesi gerekmektedir. Böylece, hizmet akdiyle çalışanlar için öngörülen kıdem tazminatı ödenme koşulları, kural kapsamındaki kişilerin kamuda geçen çalışmaları için emekli ikramiyesi ödenmesi bakımından geçerli kılınmıştır.

Farklı sosyal güvenlik kuruluşlarındaki hizmet süreleri birleştirilerek Emekli Sandığı dışındaki sosyal güvenlik kuruluşlarından emeklilik, yaşlılık ya da malullük aylığı bağlananlar için kamuda geçen görevlerinden; evlendiği tarihten itibaren 1 yıl içerisinde isteği ile ayrılan kadın sigortalılara, muvazaf askerlik görevi nedeniyle isteği ile ayrılan erkek sigortalılara, 8.9.1999 tarihinden önce çalışmaya başlayıp, bu tarihten sonra 15 yıl sigortalılık süresine ve 3600 prim ödeme gün sayısına sahipken ayrılan sigortalılara, 8.9.1999 tarihinden sonra çalışmaya başlayıp 25 yıl sigortalılık süresi ve 4500 prim ödeme gün sayısına sahipken veya sadece 7000 prim ödeme gün sayısına sahipken ayrılan sigortalılara ve emekli, malullük, vazife malullüğü aylığı bağlanarak veya toptan ödeme yapılarak ayrılan sigortalılara emekli ikramiyesi ödenebilmesi ilk kez dava konusu kurallar ile mümkün hâle gelmiştir.

Emekli ikramiyesi, çalışma hayatında istikrar ve devamlılığı sağlamak amacıyla ve sosyal devlet ilkesi gereğince yapılan bir ödeme türü olup, anayasal ilkelere aykırı olmamak kaydıyla emekli ikramiyesinin miktar ve ödenme koşullarını belirleme konusunda kanun koyucunun takdir yetkisi vardır. Bu itibarla kanun koyucunun, hizmet akdiyle çalışanlar için öngörülen kıdem tazminatı ödenebilmesi koşullarını, dava konusu kural kapsamındaki sigortalıların kamuda geçen çalışmaları için de geçerli kılmasında hukuk devleti ilkesine aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Ödenme koşulları dikkate alındığında emekli ikramiyesi; emeklilik, yaşlılık ya da malullük aylığı almaya hak kazanan kamu çalışanlarına, aylıklarında yapılan emekli kesintilerinden bağımsız olarak, çalışmada istikrar ve devamlılığı sağlamak amacıyla ve sosyal devlet ilkesi gereğince yapılan bir ödeme olduğundan asgari sigortalılık süresi belirlenmesi, bu ödemenin niteliğine uygundur. Öte yandan, hizmet akdiyle çalışanlara ödenmekte olan kıdem tazminatı ile benzer hukuki niteliği haiz olan emekli ikramiyesi ödenebilmesi için asgari sigortalılık süresi belirlenmesi ve bu sürenin 15 yıl olarak tayin edilmesi kanun koyucunun takdirindedir. Dava konusu kuralın atf yaptığı 1475 sayılı Kanun'un 14. maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendi yürürlüğe girdiği tarihte aynı durumda bulunan kişilerin tamamına uygulandığına ve bu kişiler arasında herhangi bir ayırım yapılmadığına göre dava konusu kural eşitlik ilkesine aykırı değildir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kuralların, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

3. Danıştay İçtihadı

28. Danıştay Onikinci Dairesinin 5/12/2019 tarihli ve E.2018/6297, K.2019/9824 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Yukarıda yer verilen mevzuatın değerlendirilmesinden; Emekli Sandığına tabi bir görevde bulunup bu görevinden ayrılarak başka bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olarak çalıştıktan sonra yaşlılık/emekli aylığı bağlananlara Emekli Sandığına tabi olarak geçen hizmet süresi için emekli ikramiyesi ödenmesine yasal engel bulunmakta iken, ilgili Yasa hükmü Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş, bu kez 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesiyle yeni bir düzenleme yapılmış ise de, bu kuralın da Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilmiş, son olarak aynı maddede yapılan düzenleme ile hizmet sürelerinin tamamı 5434 sayılı Kanun ve/veya 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4. maddesi kapsamında geçenlerden emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan iştirakçilere, emekli ikramiyesi ödeneceği, buna karşılık 2829 sayılı Kanun'un 8 inci maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden emeklilik, yaşlılık ya da malullük aylığı bağlananlara ise; 5434 sayılı Kanun veya 5510 sayılı Kanun'un geçici 4 üncü maddesi hükümlerine tabi olarak bu Kanuna tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda geçen çalışmalarının, 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14. maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermiş olması şartıyla emekli ikramiyesi ödenebileceği kuralı getirilmiştir.

Buna göre; hizmetlerinin tamamı 5434 sayılı Kanun'a veya 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4. maddesi kapsamında geçenlere, başka bir deyişle hizmet birleştirmesi yapmaksızın emekliye ayrılanlara, 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, herhangi bir şart aranmaksızın emekli ikramiyesi ödenmesi, buna karşılık hizmet birleştirmesi yapmak suretiyle emekli olabileceklere ise, anılan maddenin ikinci fıkrasında yer alan şartlar dahilinde emekli ikramiyesi ödenmesi gerekmektedir.

Uyuşmazlıkta, davacının Emekli Sandığına tabi hizmet süresinin emekli aylığı bağlanması için yeterli olduğu, ancak 1479 sayılı Kanun'a tabi hizmet süreleri de dikkate alınarak hizmet birleştirmesi suretiyle aylık bağlanarak emekli ikramiyesi ödendiği, sonrasında ise Devlet memurluğundan çıkarıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, Emekli Sandığı'na tabi hizmet süresi emekli aylığı bağlanması için yeterli olan davacının durumu, 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin birinci fıkrası kapsamında olduğundan ve Devlet memurluğundan çıkarıldığı tarihten daha önce emekliliğe hak kazanarak emekli ikramiyesi ödendiğinden; emekli ikramiyesinin geri ödenmesine ilişkin olarak tesis

edilendava konusu işlemde ve bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın reddi yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir."

29. Danıştay Onikinci Dairesinin 1/4/2021 tarihli ve E.2019/2818, K.2021/1837 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Uyuşmazlık, kamu görevine son verilerek memuriyetle ilişkisi kesilen ve hizmetlerinin bir kısmı Emekli Sandığına, bir kısmı ise diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına (Bağ-Kur, SSK gibi) tabi olanlardan, bu hizmetleri 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun uyarınca birleştirilmek (bu birleştirme ile özellikle yaş koşulu sağlanmak) suretiyle, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu kapsamında emekli aylığı bağlananlara, davalı idarece emekli ikramiyesi ödenmemesi nedeniyle açılan davalarda, idare mahkemelerince emekli ikramiyesi ödenmesine karar verilmesi üzerine, söz konusu yargı kararlarının uygulanması aşamasında, bu kişilerin hizmet birleştirmelerinin iptal edilip edilmeyeceğinden ve Emekli Sandığı dışındaki diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına (SSK, Bağ-Kur gibi) tabi hizmetlerinin toplam hizmet süresinden düşülerek daha önce ödenen emekli aylıklarının borç çıkarılıp çıkarılmayacağından kaynaklanmaktadır.

Ülkemizde sosyal güvenlik kurumlarının (Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur gibi) tek çatı altında birleştirilmesi amacıyla 5502 sayılı Kanun'la Sosyal Güvenlik Kurumu kurulmuş; sosyal güvenlikle ilgili düzenlemelerin tek bir kanunla bir araya getirilerek norm ve standart birliğinin sağlanması ile sosyal güvenlik reformunun gerçekleştirilmesi amacıyla da, 31/05/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu genel olarak 01/10/2008 tarihinde (bazı maddeleri ise farklı tarihlerde) yürürlüğe konulmuş, ayrıca 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun bazı maddeleri ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un tamamı yürürlükten kaldırılmıştır.

5510 sayılı Kanun'un Geçici 1 ve Geçici 4. maddeleriyle, 01/10/2008 tarihinden önce Emekli Sandığı iştirakçisi olanlar hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre işlem yapılacağı ve bunların aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması gibi konularda 5434 sayılı Kanun'un uygulanacağı; ayrıca bu iştirakçiler hakkında farklı sosyal güvenlik kuruluşlarına (Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur gibi) tabi hizmetlerin birleştirmesine ilişkin olarak da mülga 2829 sayılı Kanun'un dikkate alınacağı belirtilmiştir.

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 39. ve Geçici 205. maddelerinde, emekli aylığı bağlanmasının koşulları (yaş ve hizmet süresi) düzenlenmiş olup; bu kapsamda iştirakçilere emekli aylığı bağlanabilmesi için, kural olarak 25 yıl hizmet süresi yanında, emeklilik yaş şartının da sağlanması gerekmektedir.

Diğer taraftan, 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'la, farklı sosyal güvenlik kuruluşlarına (mülga Emekli Sandığı, Bağ-Kur, Sosyal Sigortalar Kurumu gibi) tabi hizmeti bulunanların, bu hizmetlerinin birleştirilmesi suretiyle, ilgililerin sosyal güvenliklerinin ve emeklilik haklarının sağlanması amaçlanmıştır.

Anılan Kanun'un 4. maddesiyle; sosyal güvenlik kurumlarına tabi çeşitli işlerde çalışmış olanların hizmet sürelerinin, aynı tarihlere rastlamamak kaydıyla bu Kanuna göre aylık bağlanmasına hak kazanıldığında birleştirileceği belirtilmiş, 8. maddesiyle; birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde, hizmet süresi fazla olan kurum tarafından, yine bu kurumun mevzuatına göre aylık bağlanacağı kurala bağlanmış; 10. maddesiyle de, bağlanacak aylıkların ödenmesinde, aylığı bağlayan kurum mevzuatının uygulanması öngörülmüştür.

Buna göre, 2829 sayılı Kanun uyarınca, emekli aylığına hak kazanıldığı (yaş ve hizmet süresi koşulunun sağlandığı) tarihte, farklı sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi hizmeti bulunanların, bu hizmetlerinin birleştirilmesi yasal zorunluluk olup; 5434 sayılı Kanun'a tabi iştirakçilerin, Emekli Sandığı dışında, prim ödemek suretiyle farklı sosyal güvenlik kuruluşlarına (Bağ-Kur, SSK gibi) tabi hizmetlerinin, emeklilik yaş ve hizmet süresinin tespitinde ve emekli aylığının hesaplanmasında dikkate alınmasının, kazanılmış hak ve sosyal güvenlik ilkelerinin bir gereği olduğu tartışmasızdır.

Öte yandan, 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinde emekli ikramiyesine ilişkin düzenlemelere yer verilmiş, anılan maddenin birinci fıkrasında, hizmet sürelerinin tamamı bu Kanun kapsamında geçenlerden emekli aylığı bağlanan veya toptan ödeme yapılan iştirakçilere, herhangi bir koşul aranmaksızın (diğer bir deyişle memuriyetin sona erme şekline bakılmaksızın) her tam fiili hizmet yılı için aylık bağlamaya esas tutarın bir aylığı emekli ikramiyesi olarak ödenmesi öngörülmüştür.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında, 2829 sayılı Kanun uyarınca farklı sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi hizmetleri birleştirilmek suretiyle, emekli aylığı bağlananlara, 5434 sayılı Kanun kapsamında geçen hizmetlerine karşılık emekli

ikramiyesi ödenebilmesi ise, birinci fıkradan farklı olarak, 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14. maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak memuriyetin sona ermiş olması koşuluna bağlanmıştır.

Dava dosyasının ve UYAP kayıtlarının incelenmesinden; kamu görevine son verilerek memuriyetle ilişkisi kesilen ve hizmetlerinin bir kısmı Emekli Sandığına, bir kısmı ise diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına (Bağ-Kur, SSK gibi) tabi olanlara, bu hizmetleri 2829 sayılı Kanun uyarınca birleştirilmek (yaş ve hizmet koşulunu sağlamak) suretiyle, 5434 sayılı Kanun kapsamında emekli aylığı bağlandığı, bu şekilde aylık bağlananlara ise Emekli Sandığına tabi hizmetleri için aynı Kanun'un 89. maddesinin ikinci fıkrasına istinaden, memuriyet görevi kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermediğinden bahisle, davalı idare tarafından emekli ikramiyesi ödenmediği; bunun üzerine, emekli ikramiyesi ödenmesine karar verilmesi istemiyle ilgililer tarafından açılan davalarda, genel olarak idare mahkemelerince, yaş koşulu aranmaksızın 5434 sayılı Kanun'a tabi hizmeti emekli aylığı bağlanması için yeterli olanlara (kural olarak 25 yıl hizmeti olanlara) emekli ikramiyesi ödenmesine karar verildiği, söz konusu yargı kararlarının emekli aylığı bağlanmasına ilişkin olmayıp, sadece emekli ikramiyesine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır.

Buna göre, 2829 sayılı Kanun'la farklı sosyal güvenlik kuruluşlarında geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle, ilgililerin sosyal güvenliklerinin ve emeklilik haklarının sağlanmasının amaçlandığı, 2829 sayılı Kanun uyarınca hizmet birleştirmesinin yasal zorunluluk olduğu, ilgililerin farklı sosyal güvenlik kuruluşlarında geçen hizmetlerinin emeklilikte dikkate alınmasının kazanılmış hak ve sosyal güvenlik ilkelerinin bir gereği olduğu, ayrıca emekli ikramiyesi ödenemesinin ön koşulu emekli aylığı bağlanması olup, emekli aylığı bağlanmaksızın emekli ikramiyesi ödenmesinin mümkün bulunmadığı; nitekim, davalı idare tarafından da, emekli ikramiyesine ilişkin davalar açılmadan önce hizmet birleştirmesi yapıldığı ve ilgililere birleştirilmiş hizmet süreleri üzerinden emekli aylığı bağlandığı; ayrıca, söz konusu davalarda verilen yargı kararlarının, 5434 sayılı Kanun kapsamındaki hizmet sürelerinin (kural olarak 25 yıl) tek başına emekli aylığı bağlanmasına yeterli olanlara (yaş koşuluna bakılmaksızın) emekli ikramiyesi ödenmesine yönelik olduğu, bu kararların emekli aylıklarıyla bir ilgisinin olmadığı dikkate alındığında; emekli ikramiyesine ilişkin yargı kararlarında yer alan gerekçe ve değerlendirmelerin, söz konusu kararların kapsam ve amacını aşacak şekilde yorumlanmak suretiyle, kamu görevine son verilerek memuriyetle ilişkisi kesilen ve farklı sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi hizmetleri birleştirilerek (yaş ve hizmet koşulu sağlanarak) 5434 sayılı Kanun kapsamında emekli aylığı bağlananların, 2829 sayılı Kanun'a göre yapılan hizmet birleştirmelerinin iptal edilmesinin, Emekli Sandığı Kanunu dışındaki diğer sosyal güvenlik kuruluşlarında geçen hizmet sürelerinin emeklilik toplam hizmet süresinden düşülmesinin ve daha önce ödenen emekli aylıklarının borç çıkarılmasının mümkün bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu durumda, emekli ikramiyesine ilişkin mahkeme kararlarının uygulanmasına yönelik olarak, 2829 sayılı Kanun'a göre daha önce yapılan hizmet birleştirmelerinin iptal edilmesini, emekli aylığı bağlanması için sadece 5434 sayılı Kanun'a tabi hizmetlerin dikkate alınmasını, diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına (Bağ-Kur, SSK gibi) tabi hizmet sürelerinin toplam hizmet süresinden düşülerek, bu sürelerin emeklilik hizmet süresi ve yaş koşulunun tespitinde dikkate alınmamasını, böylece emekli aylığı bağlanması için yaş koşulunu sağlamayanların emekli aylıklarının iptal edilerek, daha önce ödenen emekli aylıklarının borç çıkarılmasını veya ödenecek emekli ikramiyesinden mahsup edilmesini öngören dava konusu Genel Yazının (A) bölümünde hukuka ve üst hukuk normlarına uygunluk görülmemiştir."

4. Bölge İdare Mahkemesi Kararları

30. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 11. İdari Dava Dairesinin 26/9/2024 tarihli ve E.2021/3569, K.2024/3114 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Dava, 667 sayılı KHK uyarınca kamu görevinden çıkarılan ve açıkta iken isteği üzerine farklı sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet süreleri 2829 sayılı Kanun hükümleri uyarınca birleştirilmek suretiyle emekli aylığı bağlanan davacı tarafından, ödenmeyen emekli ikramiyesinin ödenmesi talebiyle yapılan 02.04.2020 tarihli başvurunun reddine ilişkin işlemin ve 29.11.2016 tarihinde sona eren sigortalılık süresinin 14.08.2016 olarak değiştirilmesine ilişkin işlemin iptali ile parasal hak kayıplarının yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

İdare Mahkemesince; davacıya, Emekli Sandığına tabi 24 yıl 2 ay fiili hizmeti, 8 ay askerlik hizmeti borçlanması ve 506 sayılı Kanun'a tabi 2 ay 12 gün sigortalı hizmeti olmak üzere, farklı sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet süreleri birleştirilmek suretiyle aylık bağlandığı, görevden uzaklaştırıldığı 24.08.2016-29.11.2016 tarihleri arasındaki hizmetinin ise değerlendirmeye alınmadığı, ancak bu sürelerle ilişkin emeklilik keseneğinin 1/2 oranında davalı idareye ödenmiş olduğu göz önüne alındığında, davacının görevden uzaklaştırıldığı sürelerin yarı oranında (Nitekim, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 11. İdari Dava Dairesi'nin 25.02.2021 tarih ve E:2020/443, K:2021/917 sayılı kararında da belirtilen nispette) 5434 sayılı Kanuna tabi hizmetlerine eklenmesi gerektiği, buna göre yeniden yapılan değerlendirmede, Emekli

Sandığına tabi olarak geçen hizmet süresinin toplam 25 yıl 1 ay 6 gün olduğu ve bu sürenin tek başına Sandıktan aylık bağlanmaya yeterli olması, başka bir anlatımla, hizmet süreleri birleştirmeye tabi tutulmamış olsa dahi Sandıktan aylık bağlanabilecek durumda olması karşısında, Sandığa tabi hizmetinin ne şekilde sona ermiş olmasına bakılmaksızın, 5434 sayılı Kanunun 89/1. maddesi hükmü uyarınca ikramiye ödemesinden yararlandırılması gerektiği, görevden uzaklaştırıldığı dönemde geçen sürelerin yarı oranında Emekli Sandığına tabi hizmet süresine eklenmesi suretiyle tek başına Sandığa tabi hizmet süresi emekli aylığı bağlanması için yeterli olan davacıya, 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin 1. fıkrası uyarınca emekli ikramiyesi ödenmesi gerekirken, istemin reddi yolunda tesis edilen işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemlerin iptaline, davacının yoksun kaldığı emekli ikramiyesinin idareye başvuru tarihi olan 02.04.2020 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

Davalı idare tarafından, Mahkeme kararının hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek kaldırılması ve davanın reddine karar verilmesi istenilmektedir.

...

Yukarıda yer verilen düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde, 5434 sayılı Kanunun 89/2.maddesinde, 26.01.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6270 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik karşısında, birleştirilmiş hizmet süreleri üzerinden 26.01.2012 tarihinden sonra emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlananlara, Emekli Sandığına tabi olarak geçen hizmetleri yönünden emekli ikramiyesi ödenebilmesi için, Sandığa tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda geçen hizmetlerinin 1475 sayılı İş Kanununun 14.maddesinde belirtilen kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olması gerekmektedir.

...

Bu durumda, davacının iddiasının aksine sigortalılık süresinin sonunun 2016 yılı Kasım ayı olarak belirlenmesine olanak bulunmadığı gibi davalı idarece, sigortalılık süresinin sonunun da 14.08.2016 değil 14.10.2016 olarak belirlendiği anlaşılmış olup anılan süreçte de davacıya yarım aylık ödemesinin yapıldığı hususu dikkate alındığında ve 04.11.2021 tarihli Aylık Düzeltme kararı ile anılan yarım aylık dönem karşılığı bir ay olan hizmet süresi fiili hizmet süresine eklendiğinde 24 yıl 11 ay Sandığa tabi hizmet süresi bulunan davacıya emekli ikramiyesi ödenmesine de olanak bulunmadığı sonucuna varılmış olup dava konusu işlemlerde hukuka aykırılık, aksi yöndeki Mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamaktadır."

31. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 11. İdari Dava Dairesinin 12/10/2023 tarihli ve E.2023/2951, K.2023/3384 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Dava; din kültürü öğretmeni olarak görev yapmakta iken 675 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ihraç edilen davacı tarafından, 01.09.2020 tarihinde emekli olması üzerine tarafına ikramiye ödemesi yapılmadığından bahisle, emekli ikramiyesi ödenmesi istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin 17.03.2021 tarihli işlemin iptali ile işlem nedeniyle mahrum kaldığı parasal haklarının fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 100,00-TL'sinin (miktar arttırımından sonra 110.854,68-TL'nin) yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

...

Bu durumda, davacının 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesi (mülga 1479 sayılı Kanun) kapsamındaki 6 ay 27 günlük (askerlik borçlanması dahil) çalışması hariç 5434 sayılı Kanun'a tabi hizmet süresinin 24 yıl, 6 ay, 15 gün olduğu, dolayısıyla Sandıktan müstakilen emekli aylığı almaya hak kazanması için gerekli olan 25 yıllık süreyi doldurmadığı görülmektedir.

Bu durumda; hizmetleri birleştirilmek suretiyle emekli aylığı bağlanan davacının 5434 sayılı Kanun'a tabi hizmet süreleri toplamının 25 yıldan az olmakla Sandıktan tek başına aylık bağlanması için yeterli olmadığı; bununla birlikte, Sandığa tabi hizmetin kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermesi koşuluna aykırı olarak devlet memurluğundan çıkarıldığı anlaşıldığından, dava konusu işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir. "

5 . Yargıtay İçtihadı

32. Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 10/03/2022 tarihli ve E.2022/1073, K.2022/3292 sayılı kararı şöyledir:

"Davacı vekili, davacı işçinin davalı kurumda görev yapmakta iken 22.11.2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 677 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye ekli 4 sayılı listenin 429. sırasında ismi belirtilerek kamu görevinden çıkartıldığını, davacının 25.11.2016 tarihinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na emeklilik dilekçesi verdiğini, yaşlılık aylığı bağlandığını ancak

başkaca bir ödeme yapılmadığını, davalı aleyhine Denizli 3. İş Mahkemesi'nin 2017/546 esas sayılı dosyasında yıllık ücretli izin alacağı ve kurban yardımı alacağı taleplerine yönelik dava açıldığını, Mahkemece davanın kabulüne karar verildiğini, davacının Kanun Hükmünde Kararname ile hiç bir soruşturma yapılmaksızın ve savunma hakkı verilmeksizin işten çıkartıldığını, davacı işçi hakkında adli ve ya idari bir soruşturma yapılmadığını, davacının işten çıkartılmasına yönelik somut bir iddia ve delilin bulunmadığını, bu nedenlerle davalı kurumca davacının hiç bir haklı neden olmaksızın iş sözleşmesinin feshedildiğini beyanla kıdem ve ihbar tazminatının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

...

İlk Derece Mahkemesince, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, " davalı tarafından yapılan feshin şüphe feshi olduğu anlaşılmakla; şüphe feshinin yasada düzenlenen bir fesih türü olmamakla birlikte, işçinin bir suç işlediğinden emin olmamakla birlikte eylemi işçinin gerçekleştirdiği yönünde kuvvetli bir şüphe bulunup işverenin işçiye olan güveninin sarsılması ve işveren yönünden sözleşmeyi devam ettirmenin beklenemeyecek olduğu haller kapsamında yer aldığı bilinmektedir. Davacı hakkında başlatılan silahlı terör örgütüne FETÖ/PDY üye olma suçundan adli soruşturması bulunan davacı açısından, davalı tarafça iş akdinin devamı beklenemeyecekse de, yapılan feshin geçerli bir fesih olduğu, ancak haklı bir neden oluşturmadığı....." gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiştir.

...

1-Somut olayda davacı işçinin, davalı kurumda görev yapmakta iken, 22.11.2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 677 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye ekli 4 sayılı listenin 429. sırasında ismi belirtilerek anılı kanun hükmünde kararname uyarınca kamu görevinden çıkartılmasına karar verilmiştir. Hizmet döküm cetveline göre davalı kurumca davacının aynı gün iş sözleşmesinin feshedildiği görülmüştür. Davacı tarafça yukarıda anılı kanun hükmünde kararname ile kamu görevinden ihraç edilmesine karşı 17002019 başvuru numarası ile Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu'na başvurulmuştur. İlgili komisyon 2019/40478 karar numaralı 03.10.2019 tarihli kararı ile davacının başvurusunun reddine karar vermiştir. Başvurunun reddi kararı üzerine davacı tarafça komisyon kararına karşı Ankara 21.İdare Mahkemesi'nin 2020/211 esas sayılı dosyası ile iptal davası açılmıştır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun bekletici sorun başlığı altında düzenlenen 165. maddesinin 1. fıkrasına göre, "Bir davada hüküm verilebilmesi, başka bir davaya, idari makamın tespitine yahut dava konusuyla ilgili bir hukuki ilişkinin mevcut olup olmadığına kısmen veya tamamen bağlı ise mahkemece o davanın sonuçlanmasına veya idari makamın kararına kadar yargılama bekletilebilir "denilmektedir.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında davacının Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu kararına karşılık Ankara 21. İdare Mahkemesi'ne iptal davası açtığı ve ilgili dava dosyasının derdest olduğu görülmekle idare mahkemesince verilecek kararın eldeki dava sonucunu da etkileyeceği anlaşıldığından, Ankara 21.İdare Mahkemesi'nin 2020/211 esas sayılı dosyası bekletici mesele yapılarak kesinleşmesinin beklenilmesi ve daha sonra oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, Mahkemece yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

6. SGK Yazısı

33. SGK Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 4/2/2022 tarihli genel yazısının ilgili kısmı şöyledir:

" Bilindiği üzere, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre, anılan Kanun ve/veya 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki hizmetlerinin yanı sıra 5510 sayılı Kanunun 4/1-(a) ve/veya 4/1-(b) bendi kapsamında veya 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklara tabi hizmet süreleri bulunması nedeniyle mülga 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesi uyarınca birleştirilmiş hizmet süreleri üzerinden kendilerine veya vefatları halinde hak sahiplerine aylık bağlananların 5434 sayılı Kanun ve/veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki hizmet sürelerine, söz konusu çalışmaların 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesinde belirlenen kıdem tazminatına hak kazanma koşullarına uygun biçimde sona ermesi şartıyla emekli ikramiyesi ödenmektedir.

Ancak, memuriyet görevleri, göreve son, kamu görevinden çıkarılma gibi kıdem tazminatına hak kazanma koşullarına aykırı biçimde sona eren ve birleştirilmiş hizmet süreleri üzerinden aylık bağlanması nedeniyle taraflarına Kurumumuzca emekli ikramiyesi ödenemeyenlerin, emekli ikramiyesi ödenmemesi işleminin iptali talebiyle Kurumumuz aleyhine açmış oldukları davalarda, ilk derece mahkemelerinde ve ilk derece mahkemelerinin kararlarına yönelik istinaf veya itiraz süreçlerinin sonuçlandırıldığı Bölge İdare Mahkemesi ve Danıştay kararlarında (ilk derece mahkeme kararlarında Kurumumuz lehine hükmedilmiş olsa dahi) anılan mahkemeler; ilgililerin 5434 sayılı Kanun ve/veya 5510 sayılı Kanunun

geçici 4 üncü maddesi kapsamında hizmet sürelerinin emekli aylığı bağlanması için öngörülen 20 veya 25 yılın üzerinde olması nedeniyle tek başına bu hizmet süreleri ile de emekli aylığına hak kazanabildiklerini ve bu nedenle 5434 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrası kapsamında emekli ikramiyesine hak kazanmış olduklarını belirterek emekli ikramiyesi ödenmemesi işleminin iptaline karar verilmiştir.

Ayrıca, bu kararlar üzerine, ilgililerin hizmet birleştirmelerinin iptal edilerek 4/1-(a) veya 4/1-(b) bendi kapsamındaki hizmetlerinin tenzil edilmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyen 18.02.2019 tarihli ve 51748897-010.99-E.2750759 sayılı Genel Yazının (A) Bölümü, Kurumumuza 22.09.2021 tarihinde tebliğ edilen Danıştay Onikinci Dairesinin 01.04.2021 tarihli ve Esas No: 2019/2818, Karar No: 2021/1837 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Bu defa, 01.10.2021 tarihli ve E-62343535-010.99-32450470 sayılı Genel Yazı ile iptal kararı sonrasında yapılacak iş ve işlemler açıklanmıştır.

Bu kapsamda, konuya ilişkin mahkeme kararlarının Kurumumuz aleyhine olacak şekilde istikrar kazanması ve bu kararlarda Kurumumuz aleyhine ayrıca yasal faiz, avukatlık ücreti ve yargılama giderleri ödenmesine hükmedilmesi nedeniyle, görevine son verilme, meslekten çıkarılma, kamu görevinden çıkarılma ve 5434 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (e) ve (f) bentleri kapsamında ahlak noktasında hükümle ya da yetersizlik veya disiplin sebeplerinden dolayı sicilleri üzerine veyahut kapatılan askeri mahkemelerce verilen kararlar üzerine resen emekliye sevk edilen ve mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre birleştirilmiş hizmet süreleri üzerinden kendilerine emekli veya yaşlılık aylığı bağlananlardan, 5434 sayılı Kanun ve/veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki görevlerinin sona erdiği tarih itibarıyla söz konusu hizmet süreleri tek başına;

- kendilerine 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre emekli aylığı bağlanacak olanlar için bağlanacak emekli aylığına özgü hizmet süresi koşulunu,

- kendilerine 4/1-(a) veya 4/1-(b) bendi kapsamında veya 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki banka sandıklarından yaşlılık aylığı bağlanacak olanlara ise ilk defa çalışmaya başladıkları tarihe göre 5434 sayılı Kanunun geçici 205 inci ve 39 uncu maddesinin (b) bendindeki 20 veya 25 yıl koşulunu,

karşılayanlara, 1475 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma koşullarına bakılmaksızın emekli ikramiyesi ödenmesinin uygun olacağının değerlendirildiği belirtilerek, karar alınmak üzere konu Kurumumuz Yönetim Kuruluna arz edilmiş ve Yönetim Kurulu 06.01.2022 tarih ve 2022/03 sayılı ile;

'Yukarıda ayrıntılarıyla açıklanan hususlar ve Hukuk Müşavirliğimizin konuyla ilgili görüşü de göz önünde bulundurularak, karar alınması talep edilen hususlar Kurulumuzca da uygun görüldüğünden, bu doğrultuda işlem yapılmasına,

Oybirliği ile karar verildi" şeklinde karar vermiştir.'

Buna göre, Kurum Yönetim Kurulunun anılan kararı kapsamında yapılacak iş ve işlemler aşağıda açıklanmıştır.

1. Yönetim Kurulu Kararından Sonra Aylık Bağlananlar

1.1. Birleştirilmiş Hizmet Süreleri Üzerinden 5434 Sayılı Kanuna Göre Emekli ve Malullük Aylığı Bağlananlar

5434 sayılı Kanun ve/veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesindeki görevleri, görevine son verilme, meslekten çıkarılma, kamu görevinden çıkarılma veya 5434 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (e) ve (f) bentleri kapsamında resen emekliye sevk edilme nedeniyle sona erenlerden, 06.01.2022 tarihinden sonra mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre birleştirilmiş hizmet süreleri üzerinden 5434 sayılı Kanuna göre kendilerine emekli veya malullük aylığı bağlananlardan, memuriyet görevlerinin sona erdiği tarih itibarıyla 5434 sayılı Kanun ve/veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki hizmet süreleri toplamı, kendilerine bağlanan emekli veya malullük aylığı türü için ilgili Kanunlarda öngörülen hizmet süresine tek başına yeterli olanlara, memuriyet hizmetlerinin kıdem tazminatına uygun biçimde sona erip ermediğine bakılmaksızın 89 uncu maddenin birinci fıkrası uyarınca genel hükümlere göre emekli ikramiyesi ödenecektir.

Örnek 1: 1988-1999 yılları arasında 4/1-(a) bendi kapsamında 10 yıl çalıştıktan sonra 10.03.2000 tarihinde 4/1-(c) bendi kapsamında çalışmaya başlayan ve bu görevi yürütmekte iken 20.01.2022 tarihinde kamu görevinden çıkartılan bir kadın sigortalıya, açıkta iken Kurumumuz kayıtlarına 07.02.2022 tarihinde geçen dilekçesine istinaden, birleştirilmiş hizmet süreleri üzerinden hesaplanan emeklilik yasını tamamlaması üzerine 01.03.2022 tarihinden itibaren 4/1-(c) bendi kapsamında emekli aylığı bağlanmıştır.

İlk defa 08.09.1999 tarihinden önce çalışmaya başlaması nedeniyle emekli aylığına hak kazanmak için en az 20 yıl hizmet süresine sahip olması gereken ilgilinin kamu görevinden çıkartıldığı tarih itibarıyla 5434 sayılı Kanun ve 5510 sayılı

Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında geçen hizmet süresi toplamı tek başına 20 yılın üzerinde olduğundan (21 yıl 11 ay) söz konusu sürelerine genel hükümlere göre emekli ikramiyesi ödenecektir.

1.2.Birleştirilmiş Hizmet Süreleri Üzerinden 5510 Sayılı Kanunun 4/1-(a) veya 4/1-(b) Bendine Göre Yaşlılık ve Malullük Aylığı Bağlananlar

5434 sayılı Kanun ve/veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesindeki görevleri, görevine son verilme, meslekten çıkarılma, kamu görevinden çıkarılma veya 5434 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (e) ve (f) bentleri kapsamında resen emekliye sevk edilme nedeniyle sona erenlerden, mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre birleştirilmiş hizmet süreleri üzerinden 5510 sayılı Kanunun 4/1-(a) veya 4/1-(b) bendine göre veya 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine tabi sandıklardan kendilerine yaşlılık veya malullük aylığı bağlananlardan, memuriyet görevlerinin sona erdiği tarih itibarıyla 5434 sayılı Kanun ve/veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki hizmet süreleri toplamı, sigortalı olarak ilk defa;

- 08. 09.1999 tarihinde ve öncesinde çalışmaya başlayanlardan kadın ise en az 20, erkek ise en az 25 yıl,

olanlara, görevine son verilme, meslekten çıkarılma, kamu görevinden çıkarılma veya 5434 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (e) ve (f) bentleri kapsamında resen emekliye sevk edilme nedeniyle sona eren memuriyet hizmetlerinin kıdem tazminatına uygun biçimde sona erip ermediğine bakılmaksızın genel hükümlere göre emekli ikramiyesi ödenecektir.

Örnek 1: 30.12.1992 tarihinde 4/1-(c) bendi kapsamında çalışmaya başlayan, 29.12.2017 tarihinde kamu görevinden çıkartılan ve bilahare 01.02.2018-01.02.2022 tarihleri arasında 4 yıl 4/1-(b) bendi kapsamında çalışan bir erkek sigortalıya birleştirilmiş hizmet süreleri üzerinden 4/1-(b) bendi kapsamında 01.03.2022 tarihinden itibaren yaşlılık aylığı bağlanmıştır.

İlk defa 08.09.1999 tarihinden önce çalışmaya başlaması nedeniyle 5434 sayılı Kanun kapsamında emekli olsaydı emekli aylığına hak kazanmak için en az 25 yıl hizmet süresine sahip olması gereken ilgilinin kamu görevinden çıkartıldığı tarih itibarıyla 5434 sayılı Kanun ve 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında geçen hizmet süresi toplamı tek başına 25 yıl olduğundan söz konusu sürelerine genel hükümlere göre emekli ikramiyesi ödenecektir.

...

5. Mahkemeler Nezdinde İstinaf veya Temyiz Aşaması Tamamlanmamış Durumlar

Yönetim Kurulunun 06.01.2022 tarih ve 2022/03 sayılı kararı, ilk derece mahkemelerinin kararları sonrasında istinaf veya temyiz süreci tamamlanmak suretiyle aleyhimize istikrar kazanmış dava konularında, Kurumumuz aleyhine sonuçlanan kararlar nedeniyle oluşacak yasal faiz, yargılama gideri ve avukatlık gideri gibi kamu zararlarının ve gereksiz iş yükünün önüne geçebilmek amacıyla alındığından henüz hakkında yargıya başvurulmamış veya sadece ilk derece mahkeme kararı bulunan;

- en az 15 yıl hizmet ve 61 yas ile emekli aylığı bağlanması veya ilk defa 08.09.1999 tarihinden sonra göreve başlayanlar için en az 25 yıl hizmet ve kadın ise 58, erkek ise 60 yas üzerinden 4/1-(c) bendi kapsamında emekli aylığı bağlanması işlemleri ile,

- ilk defa 08.09.1999 tarihinden sonra göreve başlayanlardan 4/1-(a) veya 4/1-(b) bendi kapsamında yaşlılık veya malullük aylığı bağlananlar,

hakkında bu Genel Yazı hükümleri uygulanmayacaktır.

... "

B. Uluslararası Hukuk

34. İlgili uluslararası hukuk için bkz. Reis Otomotiv Ticaret ve Sanayi A.Ş. [GK], B. No: 2015/6728, 1/2/2018, §§ 41-52, Tevfik İlker Akçam [1. B.], B. No: 2018/9074, 3/7/2019, §§ 22-30; Ümmü Çakır [2. B.], B. No: 2015/18918, 28/11/2018, §§ 22-24; Doğan Depişgen [2.B.], B. No: 2016/12233, 11/3/2020, §§ 30-34, Nuriye Arpa [2. B.], B. No: 2018/18505, 16/6/2021, §§ 27-33).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

35. Anayasa Mahkemesinin 25/2/2025 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

36. Başvurucu, farklı sosyal güvenlik kurumlarına tabi hizmet sürelerinin birleştirilerek kendisine emekli aylığı bağlandığını ancak kamu görevinden çıkarıldığından kamuda geçen sürele emekli ikramiyesi ödenmediğini belirterek kamu görevlisi olarak çalışmaya devam eden personel emeklilik başvurusu yapması hâlinde ikramiye alabilmekte iken kendisinin alamamasının eşitlik ilkesine aykırı olduğunu, kamuda geçen süresinin yok sayıldığını, böylelikle mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Sonuç olarak emekli ikramiyesi ödenmemesi işlemine karşı açtığı iptal davasının memuriyetinin kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermediği gerekçesiyle reddedildiği için mülkiyet ve etkili başvuru hakları ile eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir.

37. Bakanlık görüşünde, başvurunun şikâyetlerinin kanun yolu şikâyeti niteliğinde olup olmadığı hususu ile mülkiyet hakkı yönünden başvurunun Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı kapsamında bir mülkünün veya somut ve yeterli bir hukuki temele dayalı olarak mülkiyeti elde etme yönünde meşru bir beklentisinin bulunup bulunmadığının kabul edilebilirlik incelemesinde dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir. Bunun yanında başvuru hakkında tesis edilen işlemin olağanüstü hâl (OHAL) döneminde çıkarılan bir düzenlemeyle ilişkili olması nedeniyle yapılacak incelemede Anayasa'nın 15. maddesinin de dikkate alınmasının yararlı olacağı dile getirilmiştir.

38. Bakanlık görüşüne ayrıca SGK görüşü de eklenmiştir. SGK görüşünde, yargı kararları üzerine SGK'nın resen emekliye sevk edilen ve 2829 sayılı mülga Kanun hükümlerine göre birleştirilmiş hizmet süreleri üzerinden kendilerine emekli veya yaşlılık aylığı bağlananlardan 5434 sayılı Kanun ve/veya 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesi kapsamındaki görevlerinin sona erdiği tarih itibarıyla söz konusu hizmet süreleri tek başına kendilerine 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre emekli aylığı bağlanacak olanlar için 1475 sayılı mülga Kanun'un 14. maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma koşullarına bakılmaksızın emekli ikramiyesi ödendiği belirtilmiştir. Buna göre 2829 sayılı mülga Kanun hükümlerine göre birleştirilmiş hizmet süreleri üzerinden aylık bağlanmış ve memuriyet görevlerinden kıdem tazminatına hak kazanma koşullarına aykırı biçimde ayrılmış olsalar bile memuriyet görevlerinden ayrıldıkları tarih itibarıyla anılan kapsamdaki hizmet süreleri tek başına -emekli aylığı bağlanması için gerekli olan- kadın ise 20, erkek ise 25 yıl ve üzerinde olanlara bu süreler için emekli ikramiyesi ödendiği ifade edilmiştir. Somut olayda başvurunun 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki 23 yıl fiilî hizmeti ve aynı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki 2 yıl 4 ay 25 gün hizmet süresi olmak üzere toplam 25 yıl 4 ay 25 gün hizmet süresine karşılık 1/2/2017 tarihinden geçerli olmak üzere başvurucuya emekli aylığı bağlandığı ancak birleştirilmiş hizmet süreleri üzerinden aylık bağlanması ve memuriyet görevinin kıdem tazminatına hak kazandıracak biçimde sona ermemesi nedeniyle emekli ikramiyesi ödenmediği açıklanmıştır.

39. SGK görüşünde sonuç olarak başvurunun kamu görevinden çıkarıldığı tarih itibarıyla 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki toplam hizmet süresinin 23 yıl olması, bu sürenin 5434 sayılı Kanun kapsamında emekli aylığı bağlanması için aranan 25 yıl hizmet süresinin altında kalması nedeniyle ikramiye ödenmediği ifade edildikten sonra bu uygulamanın ilk derece ve istinaf mahkemeleri ile Danıştay içtihadlarıyla uyumlu olduğu, Anayasa Mahkemesinin 21/9/2013 tarihli ve 28772 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 8/11/2012 tarihli ve E.2012/33, K.2012/174 sayılı kararında belirtildiği üzere Anayasa'nın temel ilkelerine aykırı olmadığı değerlendirildiği belirtilmiştir.

B. Değerlendirme

1. Uygulanabilirlik Yönünden

a. Genel İlkeler

40. Eşitlik ilkesi hem başlı başına bir hak hem de diğer hak ve özgürlüklerden yararlanılmada hâkim temel bir ilke olarak kabul edilmektedir. Anayasa'nın 10. maddesi eşitlik ilkesinden faydalananacak kişi ve ilkenin kapsamı konusunda bir sınırlama getirmemiştir. Anayasa'nın 11. maddesinde yer alan "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır." hükmü uyarınca Anayasa'nın "Genel Esaslar" bölümünde düzenlenen eşitlik ilkesinin sayılan organlar, kuruluşlar ve kişiler açısından da geçerli olduğu açıktır. Bunun yanı sıra Anayasa'nın 10. maddesinin son fıkrasında yer alan "Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." hükmü gereğince yasama, yürütme ve yargı organları, idari makamlar eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağına uygun davranmakla yükümlüdür (Nurcan Yolcu [GK], B. No: 2013/9880, 11/11/2015, § 35; Gülbu Özgüler [GK], B. No: 2013/7979, 11/11/2015, § 42).

Nitekim Anayasa'nın 10. maddesine ilişkin Danışma Meclisi gerekçesinde, devletin organları ve idari makamların bütün işlemlerinde insanlar arasında ayırım yapmadan devlet faaliyetini yürütmek zorunda olduğu belirtilmiştir.

41. Anayasa'nın 10. maddesi ayrımcılık yasağı biçiminde düzenlenmemiş olsa bile eşitlik ilkesinin anayasal bağlamda her durumda dayanılacak normatif bir değer taşıması nedeniyle ayrımcılık yasağının da etkili şekilde hayata geçirilmesi gerekir (AYM, E.1996/15, K.1996/34, 23/9/1996). Başka bir deyişle eşitlik ilkesi somut bir ölçü norm olarak ayrımcılık yasağını da içerir (Tuğba Arslan [GK], B. No: 2014/256, 25/6/2014, § 108; Nurcan Yolcu, § 30; Gülbu Özgüler, § 37).

42. Ayrımcılık yasağı, Anayasa'da güvenceye bağlanan hak ve özgürlüklerden yararlanılması bağlamında bir etkiye sahip olduğundan maddi haklardan bağımsız olarak bir varlığa sahip olmayıp diğer hakların tamamlayıcısı mahiyetindedir. Ayrımcılık yasağının tatbik edilmesi diğer hükümlerin ihlal edilmesini zorunlu kılmaya da ihtilaf konusu mesele Anayasa'daki diğer haklardan biri veya birkaçının kapsamına girmedikçe ayrımcılık yasağına ilişkin güvencelerin uygulanması mümkün değildir (Nuriye Arpa, § 43).

43. Öte yandan mülkiyet hakkının ihlal edildiğinden şikâyet eden bir kimse, önce böyle bir hakkının var olduğunu kanıtlamak zorundadır. Bu nedenle öncelikle başvurucunun Anayasa'nın 35. maddesi uyarınca korunmayı gerektiren mülkiyete ilişkin bir menfaate sahip olup olmadığı noktasındaki hukuki durumunun değerlendirilmesi gerekir (Cemile Ünlü [2. B.], B. No: 2013/382, 16/4/2013, § 26; İhsan Vurucuoğlu [1. B.], B. No: 2013/539, 16/5/2013, § 31).

44. Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkı mevcut mal, mülk ve varlıkları koruyan bir güvencedir. Bir kişinin hâlihazırda sahibi olmadığı bir mülkün mülkiyetini kazanma hakkı, kişinin bu konudaki menfaati ne kadar güçlü olursa olsun Anayasa'yla korunan mülkiyet kavramı içinde değildir. Bu hususun istisnası olarak belli durumlarda bir ekonomik değer veya icrası mümkün bir alacağı elde etmeye yönelik meşru bir beklenti Anayasa'da yer alan mülkiyet hakkı güvencesinden yararlanabilir (Kemal Yeler ve Ali Arslan Çelebi [1. B.], B. No: 2012/636, 15/4/2014, §§ 36, 37).

45. Son olarak bir kanun hükmünün ya da içtihadın ayrımcılığa yol açtığı iddiasıyla mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak ayrımcılık yasağının ihlal edildiğinden şikâyet edildiği hâllerde mülkün var olup olmadığı değerlendirilirken söz konusu kanun hükmü veya içtihadın mevcut olmaması hâlinde kişinin ihtilaf konusu mülkle ilgili olarak icra edilebilir bir hakkı olup olmayacağına bakılır (Nuriye Arpa, § 47).

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

46. Başvurucu, kamu görevlisi olarak çalışmaktayken OHAL KHK'sıyla başvurucunun görevine son verilmiştir. Başvurucunun 5434 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında (kamuda) geçen 23 yıl hizmeti ve aynı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi (SSK'ya tabi) kapsamındaki 2 yıl 4 ay 25 gün olmak üzere toplam 25 yıl 4 ay 25 gün hizmet süresine karşılık başvurucuya 1/2/2017 tarihinden geçerli olmak üzere emekli aylığı bağlandığı görülmüştür. Başvurucu, emekli aylığı bağlanmakla birlikte özellikle 23 yıllık 5434 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılık süresine dikkat çekerek emekli ikramiyesi ödenmesini de istemiş; talebinin reddi üzerine dava açmıştır. İdare Mahkemesi 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin ikinci fıkrasına göre hizmet birleştirilmesi suretiyle emekli aylığı bağlananlara ikramiye ödenmesi için 5434 sayılı Kanun'a tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda geçen çalışmalarının 1475 sayılı Kanun'un 14. maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermiş olması gerektiği, başvurucunun görevine KHK ile son verildiğinden kıdem tazminatına hak kazanma şartını sağlamadığı ve böylece emekli ikramiyesi ödenmemesinde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varmıştır. Ankara Bölge İdare Mahkemesi başvurucunun istinaf talebini reddetmiştir.

47. Uyuşmazlıkta uygulanacak hukuk kurallarının yorumlanması görevi yargı makamlarına ait olup Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru kapsamındaki görevi yargı makamlarının yorumlarının sonuçlarının temel hak ve özgürlüklerin ihlaline yol açıp açmadığını incelemektir.

48. Yukarıda yer verilen Danıştay içtihadında ve SGK görüşünde belirtildiği üzere (bkz. §§ 28, 29, 33, 38, 39) kamu görevinden çıkarıldığı hâlde 5434 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçen sigortalılık süresi emekli aylığına hak kazanmak için yeterli olanlara emekli ikramiyesi ödenmektedir. Buna karşılık kamu görevinden çıkarılan ancak emekli aylığı için kamuda anılan kanun hükmü kapsamında geçen sigortalılık süresi yeterli gelmeyip gerekli süreyi hizmet birleştirmesi suretiyle tamamlayanlara ise emekli ikramiyesi ödenmemektedir. Bunun sebebi ise 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin ikinci fıkrasındaki düzenlemedir. Bu düzenlemeye göre kamuda geçen çalışmalarına karşılık emekli ikramiyesi ödenebilmesi, bu kapsamdaki çalışmalarının 1475 sayılı mülga Kanun'un 14. maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermiş olmasına

bağlı olup idarece ve mahkemelerce, KHK ile kamu görevinden çıkarılma durumu kıdem tazminatına hak kazanma şartına uygun göreve son verilme olarak kabul edilmemekte; böylece ikramiyeye hak kazanılamamaktadır.

49. Bu durumda kamu görevinden OHAL KHK'sıyla çıkarılan başvurusunun birleştirilmiş hizmet süresi üzerinden kendisine emekli ikramiyesi ödenmesine yönelik beklentisinin 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin ikinci fıkrasındaki düzenleme ve anılan Danıştay içtihadına göre somut bir temele dayanmadığı görülmektedir. Buna göre somut başvuru açısından hizmet süresine bağlı olarak başvurucuya emekli ikramiyesi ödenmesi yönünden tek başına Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı kapsamında yapılacak bir incelemede bir mülkünün veya somut ve yeterli bir hukuki temele dayalı olarak mülkiyeti elde etmeye yönelik meşru bir beklentisinin bulunduğu gösterilemediği anlaşılmaktadır (benzer yönde bir karar için bkz. Melahat Binzet [1. B.], B. No: 2020/16869, 5/9/2023, § 47).

50. Bununla birlikte söz konusu kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermiş olma kuralı yalnızca hizmet birleştirmesi suretiyle emekli aylığı bağlananlar için geçerli olup emekli aylığı bağlanması için 5434 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında süresi tek başına yeterli olanlar KHK ile kamu görevinden çıkarılabilirler dahi emekli ikramiyesi alabilmektedir. Dolayısıyla kamu görevinden çıkarıldığı hâlde anılan kapsamdaki sigortalılık süresi aylık bağlanmaya yeterli olanlar ile aylık bağlanmaya yeterli olmayanlar arasında -emekli ikramiyesi ödenmesi için- 1475 sayılı mülga Kanun'un 14. maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona erme kuralına tabi tutulma cihetiyle farklılık oluşturulduğu görülmektedir.

51. Somut olayda, 23 yıllık sigortalılık süresi 5434 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçen başvurucuya ikramiye ödenmemesinin temel nedeni 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona erme kuralıdır. Bu şartın aranmaması hâlinde başvurucuya ikramiye ödenebileceği dikkate alındığında başvurusunun Anayasa'nın 35. maddesi kapsamında bir ekonomik menfaatinin bulunduğu tespit edilmiş olması, Anayasa'nın 10. maddesinde güvence altına alınan ayrımcılık yasağı yönünden inceleme yapılması için yeterli görülmüştür.

2. Kabul Edilebilirlik Yönünden

52. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

Yılmaz AKÇİL bu görüşe katılmamıştır.

3. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

53. Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, kişilere ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez (AYM, E.2009/47, K.2011/51, 17/3/2011).

54. Her farklı muamele otomatik olarak ayrımcılık yasağının ihlali sonucunu doğurmaz. Sadece Anayasa'nın 10. maddesinde sayılan belirlenebilir özellikler temelinde yapılan farklı muamele ve durumlar bu anlamda farklı muamele teşkil edebilir. Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir." düzenlemesinde yer verilen "dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep" şeklindeki ayrımcılık temellerine -söz konusu unsurların birçok uluslararası düzenlemede de karşılık bulan önemli ayrımcılık temelleri olması nedeniyle- açıkça yer verilmiştir. Bununla birlikte madde metninde yer alan "herkes" ve "benzeri sebeplerle" ifadeleri ayrımcılığa karşı korunan kişi ve ayrımcılık temelleri açısından sınırlı bir yaklaşımın benimsenmediğini ortaya koymakta olup madde metninde yer alan temeller örnek niteliğindedir (Hüseyin Kesici [1. B.], B. No: 2013/3440, 20/4/2016, § 56; Reis Otomotiv Ticaret ve Sanayi A.Ş., § 79).

55. Anayasa Mahkemesi "benzeri sebeplerle" ifadesinin yorumu bağlamında "... Özgürlüklerle ilgili olarak Anayasada yer alan en önemli kavramlardan birini de yasa önünde eşitlik ilkesi oluşturmaktadır.... eşitlik açısından ayırım yapılmayacak hususlar madde metninde sayılanlarla sınırlı değildir. 'Benzeri sebeplerle' de ayırım yapılamayacağı esası getirilmek

suretiyle ayırım yapılamayacak konular genişletilmiş ve böylece kurala uygulama açısından da açıklık kazandırılmıştır..." diyerek ayrımcılık temellerinin maddede sayılanlarla sınırlı olmadığını açıkça ifade etmiştir (AYM, E.1986/11, K.1986/26, 4/11/1986).

56. Bireysel başvuru yolunda Anayasa Mahkemesinin Anayasa'nın 10. maddesi kapsamında inceleyebileceği bir meselenin varlığından söz edilebilmesi için aynı veya göreceli olarak benzer durumda olan kişilere yönelik olarak farklı muamelenin varlığı şarttır. Benzer durumun varlığının gösterilmesi şartı, kıyaslanan grupların tıpatıp aynı olmasını gerektirmez (Nuriye Arpa, § 55).

57. Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi Anayasa'da güvence altına alınan hak ve özgürlüklerden yararlanılırken nesnel ve haklı bir neden olmaksızın aynı veya benzer durumda bulunan kişilere farklı muamelede bulunulmasını yasaklamaktadır. Nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmayan, diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılilik ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa'nın 10. maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilir (Nuriye Arpa, § 58).

58. Dolayısıyla hukuksal durumları aynı olanlara yönelik farklı muamelenin objektif ve makul bir sebebe dayandığı, farklı muamelenin öngörülen meşru amaç ile orantılı olduğu, diğer bir ifadeyle farklı muameleyle tabi tutulan kişiye aşırı ve olağanın ötesinde bir külfet yüklenmediği hâllerde eşitlik ilkesi ihlal edilmeyecektir (Burcu Reis [1. B.], B. No: 2016/5824, 28/12/2021, § 50).

59. Ayrımcılık iddiasının incelenmesinde öncelikle Anayasa'nın 10. maddesi çerçevesinde farklı muamelenin mevcut olup olmadığı tespit edilecek, bu bağlamda aynı ya da benzer durumdaki kişiler arasında mülkiyet hakkına müdahale bakımından farklılık gözetilip gözetilmediği belirlenecektir. Bundan sonra farklı muamelenin objektif ve makul bir temele dayanıp dayanmadığı ve farklı muamelenin orantılı olup olmadığı sorgulanarak sonuca varılacaktır (benzer yönde bkz. Mehmet Fatih Bulucu [GK], B. No: 2019/26274, 27/10/2022, § 65).

60. Kuşkusuz benzer durumlara farklı muamelenin haklı bir temelinin bulunup bulunmadığının veya farklılığının ne dereceye kadar müstahak olacağının değerlendirilmesinde kamu otoritelerinin belli ölçüde takdir yetkisi bulunmaktadır. Bununla birlikte bu takdir yetkisinin kapsamı somut olayın özelliklerine ve hususiyetle farklı bir şekilde yararlandırılan hakkın niteliğine göre değişebilecektir (Nuriye Arpa, § 59).

61. Ayrımcılık yasağı kapsamında farklı muamelenin bulunduğunu ispatlama mükellefiyeti başvuruçudur. Ne var ki başvuruçunun farklı muamelenin bulunduğunu göstermesi hâlinde bu farklı muamelenin nesnel ve haklı bir temeli ve seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılilik ilişkisi bulunduğunu ispatlama yükümlülüğü kural olarak kamu otoritelerine ait olur (Nuriye Arpa, § 60). Ancak farklı muamelenin nesnel ve haklı bir sebebinin bulunmadığı konusunun olgusal olarak başvuruç tarafından temellendirilmediği ya da objektif olarak ispatın imkânsız ya da beklenmesinin makul olmayacağı durumlar istisna tutulmalıdır (Burcu Reis, § 52).

62. Diğer taraftan bir statüye girişin birtakım şartlara bağlanması ve bu şartları taşımadığı değerlendirilenlerin söz konusu statüye alınmaması kural olarak farklı muamele biçiminde yorumlanamaz. Dolayısıyla kişilerin şartları taşımadıkları gerekçesiyle birtakım hak ve imkânlardan yararlandırılmaması ilke olarak ayrımcılık yasağından kaynaklanan güvencelerin harekete geçmesine yol açmaz. Bu çerçevede bir hak veya imkândan, ilgili mevzuat gereğince ancak kısıtlı sayıda kişinin yararlanması ve yetkili makamın bu kişileri belirlerken takdir yetkisi kullanması farklı muamele olarak telakki edilemez. Ancak statüye giriş veya haktan/imkândan yararlanma şartlarından birinin kendi başına farklı muamele teşkil etmesi ya da bunların uygulanmasında nesnel değerlendirmelerden ziyade ayrımcı saiklerle hareket edilmesi durumunda Anayasa'nın 10. maddesindeki teminatlar uygulanabilir hâle gelir (Burcu Reis, § 58).

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

i. Benzer Durumun ve Farklı Muamelenin Tespiti

63. Somut olay bağlamında ilk tespit edilmesi gereken husus, emekli aylığına hak kazanılan sürenin tamamını 5434 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçirdikten sonra kamudaki görevinden çıkarılanlarla emekli aylığına hak kazanılan sürenin bir kısmını geçirdikten sonra görevinden çıkarılanların kıyaslanabilir ve benzer durumda olup olmadığıdır.

64. 5434 sayılı Kanun'un somut olayda uygulanan 89. maddesindeki düzenlemeden önce 2829 sayılı mülga Kanun'un 12. maddesinde, hizmet birleştirmesi sonucu emekli aylığı bağlananlara emekli ikramiyesi ödenebilmesi için son defa Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılma koşulu bulunmakta iken Anayasa Mahkemesi 5/2/2009 tarihli ve E.2005/40,

K.2009/17 sayılı kararıyla son defa T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılma şartını iptal etmiştir. İptal isteminde özellikle başka sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olarak çalıştıktan sonra, son bir yılda Emekli Sandığına tabi bir görevde bulunanlara bu süre üzerinden emekli ikramiyesi ödendiği hâlde uzun süre Emekli Sandığına tabi görevlerde çalışıp en son başka bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olarak yaşlılık aylığına hak kazananlara Emekli Sandığına emekli ikramiyesi ödenmemesinin Anayasa'nın 2., 10. ve 60. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür. Nitekim Anayasa Mahkemesi iptal gerekçesinde ikramiye ödenmesi için son görev yapılan yerin Emekli Sandığına tabi olması koşulunun eşitlik ilkesine aykırı olduğuna dikkat çekmiştir. Anayasa Mahkemesi, farklı sosyal güvenlik kuruluşlarındaki hizmet süreleri birleştirilerek emekli olanlara yaşlılık aylığı bağlandığı hâlde, itiraz konusu ibareyle son defa bağlı olunan sosyal güvenlik kurumuna göre ayırım yapılarak Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılmayanlara 5434 sayılı Kanun'a tabi çalışma süreleri için emekli ikramiyesi ödenmemesini Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırı olup adil sonuçlar doğurmadığından 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine de aykırı bulmuştur (bkz. § 25).

65. Anayasa Mahkemesinin iptal kararı üzerine 16/6/2010 tarihli ve 5997 sayılı Kanun'la yeni bir düzenleme yapılmışsa da yeni düzenlemenin iptal edilen düzenlemeyle benzer mahiyette olduğu gerekçesiyle "Son defa bu Kanun veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasını gerektiren görevlerde çalışmakta iken emekliye ayrılan ve" ifadesini Anayasa Mahkemesi 12/5/2011 tarihli ve E.2010/81, K.2011/78 sayılı kararla iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi gerekçesinde düzenlemenin daha önce K.2009/17 sayılı kararıyla iptal ettiği kuralla kapsam ve içerik yönünden aynı nitelikte olduğuna dikkat çekmiştir (bkz. § 26).

66. Anayasa Mahkemesinin 5997 sayılı Kanun'la yapılan değişikliği de iptal etmesinin ardından 5434 sayılı Kanun'un somut olaydaki uygulamanın dayanağı olan 89. maddesi 6270 sayılı Kanun'la yeniden düzenlenmiştir. Düzenlemeyle, emekli ikramiyesi ödenmesi için bu sefer, son defa 5434 sayılı Kanun veya 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesine tabi görevlerde çalışma şartı aranmamıştır. Böylece farklı sosyal güvenlik kuruluşlarındaki hizmet süreleri birleştirilerek emeklilik, yaşlılık ya da malullük aylığı bağlananlara, son defa bağlı olunan sosyal güvenlik kurumuna göre ayırım yapılmaksızın kamuda geçen çalışmalarına karşılık emekli ikramiyesi ödenebilmesi öngörülmüştür. Fakat bu düzenlemede, sözü edilen kişilere kamuda geçen çalışmalarına karşılık emekli ikramiyesi ödenebilmesi, bu kapsamdaki (kamudaki) çalışmalarının 1475 sayılı Kanun'un 14. maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermiş olması şartına bağlanmıştır. Böylece, hizmet akdiyle çalışanlar için öngörülen kıdem tazminatı ödenme koşulları, kural kapsamındaki kişilerin kamuda geçen çalışmaları için emekli ikramiyesi ödenmesi bakımından geçerli kılınmıştır. Emekli ikramiyesi için getirilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona erme koşulu özel sektördeki çalışmanın sona ermesiyle ilgili olmayıp kamudaki görevin sonlanmasıyla ilgilidir.

67. Kamu görevinde iken emekli aylığı için gerekli 25 yıllık sigortalılık süresinin bir kısmını (23 yılını) 5434 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçirdikten sonra görevinden çıkarılan başvurucunun talep ettiği ikramiye anılan kapsamda geçen 23 yıllık süreye ilişkindir. Bu itibarla başvurucunun durumunun kamudaki görevinden 25 yıllık sürenin ardından çıkarıldığı hâlde kıdem tazminatına hak kazanma şartları aranmadan ikramiye ödenen kişilerle benzer olduğu söylenebilir. Buna göre kamudaki görevinden çıkarıldığı hâlde emekli aylığı bağlanması için somut olayda gerekli 25 yıllık süreyi kamuda geçirdikleri için ikramiye ödenenler ile emekli aylığı için gerekli olan sürenin bir kısmını kamuda geçirdiği halde söz konusu süreyi hizmet birleştirmesi suretiyle sağlayanlar (dolayısıyla kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygunluğu arananlar) karşılaştırılabilir kategoriler oluşturmaktadır. Diğer bir deyişle emekli aylığına hak kazandıracak gerekli süreden sonra kamudaki görevinden çıkarılanlar ile gerekli süre dolmadan ancak söz konusu sürenin bir kısmını anılan kapsamda geçirdikten sonra kamu görevinden çıkarılanların emekli ikramiyesi ödenmesi için kıdem tazminatı şartlarına tabi tutulma yönünden benzer durumda oldukları söylenebilir. Zira söz konusu kişilerin hukuki durum ve statüleri benzerdir. Aralarındaki yegâne fark emekli aylığına hak kazanıp kazanmama (somut olayda 5434 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında 23 ve 25 yıl çalışma) bakımındandır.

68. İlgili kanun hükümlerine göre emekli ikramiyesi için öncelikli şart, kişinin Emekli Sandığına tabi görev süresiyle emekli aylığına hak kazanmasıdır. Emekli aylığı için anılan kapsamdaki görev süresi yeterli olmayıp diğer sigortalı çalışmasıyla bu süreyi tamamlayanlar için -hangi sigortalılığın önce olduğuna bakılmaksızın- ikinci bir şart daha öngörülmektedir. Bu şarta göre kamudaki görevin 1475 sayılı Kanun'un 14. maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermesi gerekmektedir. Bu koşulun hizmet birleştirmesi suretiyle aylık bağlananlarda aranması emekli ikramiyesine hak kazanılması yönünden farklı bir muamele teşkil eder.

ii. Nesnel ve Haklı Bir Sebebin Varlığı

69. Sosyal hukuk devleti, toplum ve çalışma yaşamında adalete ve eşitliğe dayalı bir hukuk düzeni kurmak durumundadır. Anayasa'nın 2. ve 60. maddeleri uyarınca, devlet tarafından sosyal güvenliğin ve sosyal adaletin sağlanmasına elverişli ortamın yaratılması ve bu anlamda sosyal güvenlik alanında getirilecek bir haktan aynı sosyal güvenlik kurumu içinde yer alan ve temelde birbirine yakın konumda bulunan tüm iştirakçilerin adalet ve hakkaniyet ölçüleri içinde yararlanmalarını öngören düzenlemelerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Aynı durumda bulunan kişilerin kanunun öngördüğü haklardan aynı esaslara göre yararlandırılmaları Anayasa'nın 10. maddesinde ifade edilen eşitlik ilkesinin de bir gereğidir (AYM, E.2013/111, K.2014/195, 25/12/2014).

70. Devletin desteğine bağlı olan sosyal hakların en önemlisi sosyal güvenlik hakkıdır. Emekli ikramiyesi; emeklilik, yaşlılık ya da malullük aylığı almaya hak kazanan kamu çalışanlarına çalışma hayatında istikrar ve devamlılığı sağlamak amacıyla ve sosyal devlet ilkesi gereğince yapılan bir ödeme türü olup Anayasa'nın 60. maddesinde öngörülen sosyal güvenlik hakkı kapsamındadır. Kanun koyucunun emekli ikramiyesinin miktarını ve ödenme koşullarını belirleme konusunda anayasal ilkelere aykırı olmamak, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini gözetmek koşuluyla düzenleme yapma yetkisi bulunmaktadır. Ancak kanun koyucu, Anayasa'nın 60. maddesi uyarınca sosyal güvenliğı sağlama görevini yerine getirirken, anılan yetkiye dayanarak emekli ikramiyesiyle ilgili keyfi ya da bu haktan yararlananlar arasında eşitsizliğe neden olacak düzenlemeler yapamaz (AYM, E.2013/111, K.2014/195, 25/12/2014).

71. Ayrıca benzer durumlarda farklı bir muamelenin gerekip gerekmediğı veya ne ölçüde gerektiğinin değerlendirilmesi bakımından da kamu makamlarının belirli bir takdir yetkisinin bulunduğu açıktır. Ancak bu takdir yetkisinin mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak ayrımcılık yasağı yönünden bir sınırının olduğu da kuşkusuzdur (yurt dışında geçen hizmet sürelerini borçlanma imkânının sonradan vatandaşlığa alınanlar yönünden ayrımcı şekilde uygulanmasına ilişkin benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. Bedrettin Morina [GK], B. No: 2017/40089, 5/3/2020, § 48).

72. Mülkiyet hakkına müdahale edilirken aynı konumdaki kişilere farklı muamele yapılmasına neden olan kamu makamlarının bu farklılığı haklı kılabilecek makul ve nesnel gerekçeler sunabilmesi gerekmektedir (Bedrettin Morina, § 49). Bu bağlamda emekli ikramiyesi koşullarının belirlenmesi kural olarak kamu makamlarının takdir yetkisinde olmakla birlikte müdahalenin makul ve nesnel bir gerekçeye dayalı olmadan ayrımcı bir şekilde uygulanmaması da zorunludur.

73. Yukarıda yapılan açıklamalar bir bütün olarak dikkate alındığında kanun hükmünün kamudaki görevinden ayrılanlara ikramiye verilmesinin önünü açan Anayasa Mahkemesinin iptal kararına dayandırıldığı anlaşılmaktadır. Kanun koyucunun kamu hizmetinde istikrar ve devamlılığın temin edilmesi, sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği ve aktüeryal dengenin sağlanması gibi amaçları gözeterek emekli ikramiyesi ödenmesi konusunda emekli aylığı için gerekli hizmetlerinin tamamı 5434 sayılı Kanun veya 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesi kapsamında geçenler, başka bir deyişle hizmet birleştirmesi yapmaksızın emekliye ayrılacaklar ile hizmet birleştirmesi yaparak emekliye ayrılacaklar arasında bir fark öngörme konusunda takdir yetkisine sahip olup ikinci kategoride yer alanlar için birinci kategorilerdekilerden farklı koşullar öngörülmesinin nesnel ve haklı bir nedeni olmadığı söylenemez.

iii. Farklı Müdahalenin Orantılılığı

74. Farklı muamele ve hedeflenen amaç arasında makul bir orantılilik ilişkisinin bulunup bulunmadığı da irdelenmelidir. Orantılilik ulaşmak istenen amaç ile seçilen araç arasında aşırı bir dengesizlik bulunmamasına işaret etmektedir. Diğer bir ifadeyle orantılilik, amaç ile araç arasında adil bir denge kurulmasını gerektirmektedir. Buna göre farklı muameleyle ulaşmak istenen meşru amaç ve başvurucunun mülkiyet hakkından yararlanmasındaki bireysel yarar arasında makul bir orantı kurulmalıdır. Hedeflenen amaca ulaşıldığında elde edilecek kamusal yararlar kıyaslandığında farklı muamelenin kişiye yüklediğı külfetin aşırı ve orantısız olmaması gerekir (Ayşe Tezel ve diğerleri [GK], B. No: 2018/14186, 20/10/2022, § 88).

75. Anayasal bir güvence olan eşitlik ilkesi, nesnel ve haklı bir sebebi bulunsa bile farklı muamelenin farklı muameleye maruz kalana orantısız bir külfet yüklenmemesini gerektirir (Mehmet Fatih Bulucu, § 77).

76. Hizmetlerinin tamamını 5434 sayılı Kanun veya 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesi kapsamında geçirenler, başka bir deyişle hizmet birleştirmesi yapmaksızın emekliye ayrılacaklar ile hizmet birleştirmesi yaparak emekliye ayrılacaklar arasında emeklilik ikramiyesi ödenmesinde bir fark öngörme bakımından kanun koyucu takdir yetkisine sahip ise de karşılaştırılabilir gruplar arasında ortaya çıkacak farklılığın orantılı olması gerekir. Hizmetlerinin tamamını 5434 sayılı Kanun veya 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesi kapsamında geçirenlere kamu görevinden çıkarıldığında emeklilik ikramiyesi tam olarak ödendiğı halde 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca hizmet birleştirmesi yaparak emekliye ayrılanlara hiç emekli ikramiyesi ödenmemektedir. Burada 5434 sayılı Kanun veya 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesi kapsamında geçirilen sürenin çok uzun olması, 25 yılı tamamlamak için bu kanun hükmü

dışındaki mevzuata göre çalışılan ve birleştirilen sürenin 1 ay bile olması durumu değiştirmemektedir. Nitekim somut olaydaki gibi 5434 sayılı Kanun veya 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesi kapsamında 23 yıllık hizmeti bulunan, sadece başka mevzuat kapsamındaki iki yıllık çalışma süresini birleştiren başvurucuya -bu mevzuata göre çalıştığı süre ile orantılı olarak da olsa- emeklilik ikramiyesi ödenmemişken aynı nedenlerle kamu görevine son verilen, 25 yıllık süresini anılan mevzuat kapsamında geçirenlere emeklilik ikramiyesi tam ödenmiştir. Bu durumda karşılaştırılabilir gruplar arasında ortaya çıkan farklılığın açıkça orantsız olduğu sonucuna varılmıştır.

77. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak Anayasa'nın 10. maddesinde güvence altına alınan ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

Yılmaz AKÇİL bu görüşe katılmamıştır.

VI. GİDERİM

78. Başvurucu, ihlalin tespiti ile yargılamanın yenilenmesine ve 85.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi talebinde bulunmuştur.

79. Tespit edilen ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına ilişkin usul ve esaslar 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinde yer almaktadır.

80. Anayasa Mahkemesinin Mehmet Doğan ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağı hususunda genel ilkeler belirlenmiştir.

81. Bireysel başvuru kapsamında bir temel hakkın ihlal edildiğine karar verildiği takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldığından söz edilebilmesi için temel kural, mümkün olduğunca eski hâle getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sağlanmasıdır. Bunun için ise öncelikle ihlalin kaynağı belirlenerek devam eden ihlalin durdurulması, ihlale neden olan karar veya işlemin ve bunların yol açtığı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep olduğu maddi ve manevi zararların giderilmesi, ayrıca bu bağlamda uygun görülen diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir (Mehmet Doğan, §§ 55, 57).

82. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilmeden önce ihlalin kaynağının belirlenmesi gerekir. Buna göre ihlal; idari eylem ve işlemler, yargısal işlemler veya yasama işlemlerinden kaynaklanabilir. İhlalin kaynağının belirlenmesi uygun giderim yolunun belirlenebilmesi bakımından önem taşımaktadır (Mehmet Doğan, § 57).

83. İhlal, idari makamların veya yargı makamlarının Anayasa'ya uygun yorum yapmalarına imkân vermeyecek açıklıktaki bir kanun hükmünü uygulamaları veya kanundaki belirsizlikler sebebiyle ortaya çıkmışsa bu ihlal kanunun uygulanmasından değil doğrudan kanundan kaynaklanmaktadır. Bu durumda söz konusu ihlalin bütün sonuçlarıyla giderilebildiğinden söz edilebilmesi için ancak ihlale yol açan kanun hükmünün ortadan kaldırılması veya ilgili hükmün yeni ihlallere yol açılmayacak bir şekilde değiştirilmesi ya da yeni ihlallere yol açılmasının önüne geçilebilmesi amacıyla belirsizliğin önlenmesi gerekir (Süleyman Başmeyerdan [GK], B. No: 2015/6164, 20/6/2019, § 70).

84. Başvuruya konu olayda Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak Anayasa'nın 10. maddesinde güvence alınan ayrımcılık yasağının ihlal edildiği ve ihlalin doğrudan 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin ikinci fıkrasından kaynaklandığı sonucuna varılmıştır.

85. Kanundan kaynaklanan ihlal durumunda giderim yöntemi olarak iki seçenek öne çıkmaktadır. Bunlardan ilki Anayasa Mahkemesinin Sabri Uğrağ ([GK], B. No: 2017/34596, 29/12/2020) kararında uygulanan eski hâle getirme kuralı çerçevesinde kanuni düzenleme yapılması hususundaki keyfiyetin Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirilmesidir. İhlalin giderimini sağlayabilecek bir diğer yöntem ise Anayasa Mahkemesinin Hulusi Yılmaz ([GK], B. No: 2017/17428, 1/12/2022) kararında benimsenen ihlale neden olan kanuni düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle ilgili mahkemesince itiraz yoluna başvurulmasıdır. Anayasa Mahkemesi ihlalin kanundan kaynaklandığı hâllerde giderimin ne şekilde yapılacağı ile ilgili olarak anılan kararlarda ilkeleri tespit etmiştir.

86. Bu çerçevede Anayasa kurallarının bağlayıcılığını düzenleyen Anayasa'nın 11. maddesi ve hâkimin öncelikle Anayasa kurallarını dikkate alarak uyuşmazlıkları çözmesini emreden Anayasa'nın 138. maddesi hâkimin Anayasa'ya uygun karar vermesini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda Anayasa'nın 152. maddesinin de hâkime davada uygulayacağı kanun hükmünün Anayasa'ya uygun olup olmadığını inceleme görevi yüklediğine dikkati çekmek gerekir. Ancak somut olayda bireysel başvuru öncesi yapılan yargılama sırasında olağan yargı yerleri, Anayasa'nın 152. maddesi kapsamında bu davada uygulanan kanun hükmünün Anayasa'ya aykırılığı yönünde bir itiraz başvurusunda bulunmamıştır. Bununla

birlikte yeniden yapılacak yargılamada anılan Anayasa hükmü çerçevesinde davada uygulanacak kanun hükmünün Anayasa'ya aykırılığı yönünde itirazda bulunulabilmesi mümkündür (Hulusi Yılmaz, §§ 65, 66).

87. Diğer taraftan yeniden yapılacak yargılamada uygulanacak kanun hükmünün temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşma hükümlerine aykırı olması durumunda Anayasa'nın milletlerarası anlaşma hükümleri esas alınarak uyumsuzluğun çözülebileceğine yönelik 90. maddesinin son fıkrası hükmü de uygulama alanı bulabilir. Ancak Anayasa'nın 152. maddesi uyarınca Anayasa'ya aykırı olan kanun hükmünün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması, başvuruya konu olayın koşulları dikkate alındığında daha doğru bir yoldur (Hulusi Yılmaz, § 67).

88. Anılan Anayasa Mahkemesi kararlarına ve ilgili Anayasa hükümlerine göre mevcut başvuru yönünden ihlalin ve sonuçlarının giderimi amacıyla aşağıda belirtilen şu iki yöntemin birlikte uygulanması gerektiği değerlendirilmiştir:

- İhlal doğrudan kanundan kaynaklandığı için bireysel başvurunun işlevine uygun şekilde benzer ihlallerin de önüne geçilebilmesi amacıyla kararın TBMM'ye bildirilmesine karar verilmesi gerekir.

- Anayasa'nın 152. maddesi uyarınca ilgili kanun hükmünün iptali için Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla başvurulabileceği veya Anayasa'nın 90. maddesinin son fıkrasının uygulanabileceği dikkate alındığında yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunduğundan kararın bir örneğinin ayrıca Ankara 7. İdare Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

Yılmaz AKÇİL bu görüşe katılmamıştır.

89. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA Yılmaz AKÇİL'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

B. Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak Anayasa'nın 10. maddesinde güvence alınan ayrımcılık yasağının İHLAL EDİLDİĞİNE, Yılmaz AKÇİL'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

C. Kararın bir örneğinin mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak Anayasa'nın 10. maddesinde güvence alınan ayrımcılık yasağının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara 7. İdare Mahkemesine (E.2017/2044, K.2018/386) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

E. 364,60 TL harç ile 30.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 30.364,60 TL yargılama giderinin başvurucaya ÖDENMESİNE,

F. İhlalin kanundan kaynaklanması nedeniyle kararın Türkiye Büyük Millet Meclisine BİLDİRİLMESİNE Yılmaz AKÇİL'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

G. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvuruca Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 25/2/2025 tarihinde karar verildi.

KARŞ IOY GEREKÇESİ

1. Başvuru; birleştirilen hizmet süreleri üzerinden emeklilik aylığı bağlananlara emekli ikramiyesi ödenebilmesi için kamudaki görevin kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermesi koşulunun aranması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Kararda, Emekli Sandığına bağlı olarak geçen hizmet süresinin tek başına yeterli olması hâlinde görevin ne şekilde sona erdiğine bakılmadan emekli ikramiyesi ödeneceği halde hizmet süresinin tek başına emekliliğe yeterli olmaması durumunda kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak hizmetin sona ermiş olma koşulunun aranmasının başvuruca orantısız külfet

yüklenmesi nedeniyle Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak Anayasa'nın 10. maddesinde güvence altına alınan ayrımcılık yasağının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

2. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğinden şikâyet eden bir kimse, önce böyle bir hakkının var olduğunu kanıtlamak zorundadır (Mustafa Ateşoğlu ve diğerleri, B. No: 2013/1178, 5/11/2015, § 54). Bu nedenle öncelikle başvurunun Anayasa'nın 35. maddesi uyarınca korunmayı gerektiren mülkiyete ilişkin bir menfaatinin bulunup bulunmadığı noktasındaki hukuki durumunun değerlendirilmesi gerekir (Cemile Ünlü, B. No: 2013/382, 16/4/2013, § 26; İhsan Vurucuoğlu, B. No: 2013/539, 16/5/2013, § 31).

3. Anayasa'nın 35. maddesiyle güvenceye bağlanan mülkiyet hakkı, ekonomik değer ifade eden ve parayla değerlendirilebilen her türlü mal varlığı hakkını kapsamaktadır (AYM, E.2015/39, K.2015/62, 1/7/2015, § 20). Bu bağlamda mülk olarak değerlendirilmesi gerektiğinde kuşku bulunmayan menkul ve gayrimenkul mallar ile bunların üzerinde tesis edilen sınırlı ayni haklar ve fıkri hakların yanı sıra icrası kabil olan her türlü alacak da mülkiyet hakkının kapsamına dâhildir (Mahmut Duran ve diğerleri, B. No: 2014/11441, 1/2/2017, § 60).

4. Mülkiyet hakkı, özel hukukta veya idari yargıda kabul edilen mülkiyet hakkı kavramlarından farklı bir anlam ve kapsama sahip olup bu alanlarda kabul edilen mülkiyet hakkı, yasal düzenlemeler ile yargı içtihatlarından bağımsız olarak özerk bir yorum ile ele alınmalıdır (Hüseyin Remzi Polge, B. No: 2013/2166, 25/6/2015, § 31; Mustafa Ateşoğlu ve diğerleri, § 51).

5. Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkı mevcut mal, mülk ve varlıkları koruyan bir güvencedir. Bir kişinin hâlihazırda sahibi olmadığı bir mülkün mülkiyetini kazanma beklentisi -kişinin bu konudaki menfaati ne kadar güçlü olursa olsun- Anayasayla korunan mülkiyet kavramı içinde değildir. Bu bağlamda belirtmek gerekir ki Anayasa'nın 35. maddesi soyut bir temele dayalı olarak mülkiyete erişmeyi ve mülkiyeti edinmeyi değil mülkiyet hakkını güvence altına almaktadır. Bu hususun istisnası olarak belli durumlarda bir ekonomik değer veya icrası mümkün bir alacağı elde etmeye yönelik meşru bir beklenti Anayasa'da yer alan mülkiyet hakkı güvencesinden yararlanabilir (Kemal Yeler ve Ali Arslan Çelebi, B. No: 2012/636, 15/4/2014, §§ 36, 37; Mehmet Şentürk [GK], B. No: 2014/13478, 25/7/2017, §§ 41, 53; Mustafa Ateşoğlu ve diğerleri, §§ 52-54).

6. Meşru beklenti, objektif temelden uzak bir beklenti olmayıp belirli bir kanun hükmüne veya başarılı olma ihtimalinin yüksek olduğunu gösteren yerleşik bir yargı içtihadına ya da aynı menfaatle ilgili hukuki bir işleme dayanan yeterli derecede somut nitelikteki bir beklentidir (Selçuk Emiroğlu, B. No: 2013/5660, 20/3/2014, § 28; Mehmet Şentürk, § 42). Dolayısıyla Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma kapsamında olan meşru beklentiye dayalı mülkiyet hakkının tespiti mevcut hukuk sisteminde iddia edilen mülkiyet iddiasının tanınmasına bağlı olup bu tespit, mevzuat hükümleri ve yargı kararları ile yapılmaktadır (Üçgen Nakliyat Ticaret Ltd. Şti., B. No: 2013/845, 20/11/2014, § 37). Temelsiz bir hak kazanma beklentisi veya sadece mülkiyet hakkı kapsamında ileri sürülebilir bir iddianın varlığı meşru beklentinin kabulü için yeterli değildir (Kemal Yeler ve Ali Arslan Çelebi, § 37).

7. Diğer taraftan derece mahkemeleri önünde hukukun ne şekilde yorumlanacağına ve uygulanacağına dair bir uyuşmazlık olduğunda ve bu bağlamda başvuru tarafından ileri sürülen iddiaların derece mahkemelerince kesin olarak reddedildiği durumlarda açık bir keyfîlik olmadığı veya bariz bir takdir hatası içermediği sürece "meşru bir beklentinin" bulunduğu sonucuna varılamaz (Yusuf Dilekçi, B. No: 2014/12026, 21/9/2017, § 48).

8. Somut olayda başvuru kamu görevlisi olarak görev yapmakta iken 1/9/2016 tarihli ve 672 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) kapsamında kamu görevinden çıkarılmıştır. Emeklilik işlemlerinin gerçekleştirilmesi üzerine kendisine emekli aylığı bağlanan ancak emeklilik ikramiyesi ödemesi yapılmayan başvuru, emeklilik ikramiyesi ödenmesi talebiyle SGK'ya yaptığı başvuruya cevap verilmemesi üzerine dava açmıştır. İdare Mahkemesince başvurunun 23 yıl hizmetinin bulunduğu, 25 yılını tamamlamadığı, Emekli Sandığına tabi olarak geçen hizmet süresinin aylık bağlamaya tek başına yeterli olmaması nedeniyle 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 89. maddesine göre emekli ikramiyesi ödenmesi isteğiyle yapılan başvurunun reddi şeklinde tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı belirtilerek davanın reddine karar verilmiştir. Bu durumda karara dayanak teşkil eden 5434 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerinin kapsamının belirlenmesi gereklidir.

9. Genel olarak hizmetlerinin tamamı 5434 sayılı Kanun'a veya 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 4. maddesi kapsamında geçenlere, bir başka ifadeyle, hizmet birleştirmesi yapmaksızın emekliye ayrılanlara, 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, herhangi bir şart aranmaksızın; buna

karşılık hizmet birleştirmesi yapmak suretiyle emekli olabileceklere ise anılan maddenin ikinci fıkrasında yer alan şartlar dâhilinde emekli ikramiyesi ödenmesi gerektiği düzenlenmiştir.

10. 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin birinci fıkrasında; 5434 sayılı Kanun ve/veya 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesi kapsamındaki görevlerinin sona erdiği tarih itibarıyla söz konusu hizmet süreleri tek başına 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre emekli aylığı bağlanacak olanlar için emekli aylığına özgü hizmet süresi koşulunu karşılayanlara, 1475 sayılı Kanun'un 14. maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma koşullarına bakılmaksızın emekli ikramiyesi ödenmesi gerektiği öngörülmüştür. Diğer bir deyişle, hizmet birleştirmesi yapmaksızın emekliye ayrılanlara memuriyet görevlerinden ayrıldıkları tarih itibarıyla 5434 sayılı Kanun ve/veya 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesi kapsamındaki hizmet süreleri toplamı tek başına 5434 sayılı Kanun kapsamında emekli aylığı bağlanması için gerekli olan kadın ise 20, erkek ise 25 yıl ve üzerinde olanlara emekli ikramiyesi ödenmesi gerekmektedir. Somut olayda ise erkek olan başvurunun KHK ile kamu görevinden çıkarıldığı tarihte 23 yıl hizmet süresi bulunmakta olup yukarıda izah edildiği üzere 5434 sayılı Kanun'da öngörülen 25 yıllık hizmet süresi dolmamıştır. Buna göre kamu görevinde çalıştığı döneme ait hizmetleri tek başına emekli ikramiyesi almaya yeterli olmayan başvurunun durumunun 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin birinci fıkrası kapsamında değerlendirilemeyeceği anlaşılmaktadır.

11. Başvurucu KHK ile kamu görevinden çıkarıldıktan sonra hizmet birleştirmesi yaptırarak kendisine emekli aylığı bağlanmıştır. Başvurucu gibi hizmet birleştirmesi yapmak suretiyle emekli olanlara, 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin ikinci fıkrasına göre emekli ikramiyesi ödeneceği düzenlenmiştir. Anılan maddenin ikinci fıkrasında, birinci fıkradan farklı olarak gerekli olan hizmet süresinin yanında ayrıca hizmet birleştirmesi yapılanlar yönünden 5434 sayılı Kanun'a tabi çalışmanın 1475 sayılı Kanun'un 14. maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermiş olması gerektiği belirtilmiştir.

12. Ayrıca belirtmek gerekir ki söz konusu Kanun'un 89. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesindeki "25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak" ibaresi ile dördüncü fıkrasının birinci cümlesindeki "1475 sayılı Kanunun 14 üncü maddesine göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirmeyecek şekilde sona eren geçmiş hizmet süreleri ve" ibarelerinin iptali talebiyle açılan davada Anayasa Mahkemesi 8/11/2012 tarihli kararıyla iptal isteminin reddine karar vermiştir (AYM, E.2012/33, K.2012/174, 8/11/2012).

13. Başvuru konusu olayda, mahkemelerce başvurunun kamu görevine KHK ile son verilmiş ve birleştirilen hizmet süresi üzerinden emeklilik aylığı bağlanan başvurunun kamuda geçen hizmet süresinin tek başına emekli aylığı bağlanması için yeterli olmadığı değerlendirilerek emekli ikramiyesi ödenmesi talebi reddedilmiştir. Bu bilgiler ışığında bireysel başvuruya konu mahkeme kararı incelendiğinde delillerin değerlendirilmesinde ve yorumlanmasında açık ve bariz bir takdir hatasının bulunmadığı ve yargılama sonucunda ulaşılan kanaatin keyfîlik içermediği sonucuna ulaşılmaktadır.

14. Bu durumda KHK ile kamu görevine son verilen başvurunun birleştirilmiş hizmet süresi üzerinden kendisine emekli ikramiyesi ödenmesine yönelik beklentisinin meşru bir beklenti olduğunu gösteren bir kanun hükmü veya yerleşik yargı içtihadı gibi somut bir temele dayanmadığı görülmektedir. Buna göre somut başvuru açısından birleştirilmiş hizmet süresine bağlı olarak başvurucuya emekli ikramiyesi ödenmesi yönünden Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı kapsamında bir mülkünün veya somut ve yeterli bir hukuki temele dayalı olarak mülkiyeti elde etmeye yönelik meşru bir beklentisinin bulunduğu gösterilemediği anlaşılmaktadır (farklılıklarla birlikte benzer değerlendirme için bkz. Melahat Binzet [1. B.], B. No: 2020/16869, 5/9/2023).

15. Öte yandan, ayrımcılık yasağı Anayasa'da güvenceye bağlanan hak ve özgürlüklerden yararlanılması bağlamında bir etkiye sahip olduğundan maddi haklardan bağımsız olarak bir varlığa sahip olmayıp diğer hakların tamamlayıcısı mahiyetindedir. Ayrımcılık yasağının tatbik edilmesi diğer hükümlerin ihlal edilmesini zorunlu kılmaya da ihtilaf konusu mesele Anayasa'daki diğer haklardan biri veya birkaçının kapsamına girmedikçe ayrımcılık yasağının uygulanması mümkün değildir (Nuriye Arpa [2. B.], B. No: 2018/18505, 16/6/2021, § 43).

16. Açıklanan gerekçelerle başvurunun diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin konu bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerektiği sonucuna ulaşıldığından, aksi yönde oluşan çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

17. Kaldı ki konu bakımından yetki yönünden kararda yer verilen değerlendirmeler çerçevesinde başvurunun Anayasa'nın 35. maddesi kapsamında korunması gereken bir ekonomik menfaatin bulunduğu kabulü halinde dahi mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak ayrımcılık yasağının ihlal edildiği yönündeki sonuca katılmak mümkün olmamaktadır. Zira ayrımcılık iddiasının incelenmesinde öncelikle Anayasa'nın 10. maddesi çerçevesinde farklı muamelenin mevcut olup

olmadığı tespit edilecek, bu bağlamda aynı ya da benzer durumdaki kişiler arasında mülkiyet hakkına müdahale bakımından farklılık gözetilip gözetilmediği belirlenecektir (Nuriye Arpa, § 61). Somut olayda başvuru ile ayrımcılık yasağı yönünden benzer durumda olduğu belirtilen diğer kategorideki kişilerin mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre birleştirilmiş hizmet süreleri üzerinden aylık bağlanmış ve memuriyet görevlerinden kıdem tazminatına hak kazanma koşullarına aykırı biçimde ayrılmış olsalar bile memuriyet görevinden ayrıldıkları tarih itibarıyla anılan kapsamdaki hizmet süreleri toplamı tek başına emekli aylığı bağlanması için gerekli yıl şartını sağlayan kişiler olduğu, başvuru ile bu kişilerin hukuki durumlarının farklı bir statü arz ettiği, Anayasa'nın 10. maddesi yönünden yapılacak inceleme kapsamında anılan grupların karşılaştırmaya esas alınabilecek nitelikte aynı ya da benzer durumdaki kişiler olmadıkları anlaşılmaktadır.